Nr 1 Szczecin 27 Stycznia 1948 r. Rok IV

SZCZECIŃSKI DZIENNIK WOJEWÓDZKI

TREŚĆ:

Dział urzędowy.

Dział nieurzędowy.

Poz. 1.

Urząd Wojewódzki Szczeciński
Wydział Opieki Społecznej

Szczecin, dnia 7. I. 1948 r.

L. dz. 3887/rej. 43/47.

W sprawie ustawodawstwa z zakresu opieki społecznej.

Do wszystkich
Ob. Ob. Starostów Powiatowych
w województwie szczecińskim
oraz Prezydenta m. Szczecina.

W związku z wejściem w życie dekretu z dnia 22 października 1947 r. w sprawie mocy obowiązującej niektórych przepisów ustawodawstwa z zakresu opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 389) Urząd Wojewódzki — Wydział Opieki Społecznej, aby ułatwić Starostom urzędowanie w zakresie opieki społecznej podaje do wiadomości okólnik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 31 października 1947 r. Nr. 102/47 w sprawie mocy obowiązującej przepisów ustawodawstwa z zakresu opieki społecznej — oraz przedruki odnośnych ustaw polskich sprzed 1 września 1939 r. obowiązujących obecnie na terenie całego Państwa Polskiego.

Z treścią powołanego dekretu, okólnika i przedrukowanych obowiązujących przepisów należy się dokładnie zapoznać, oraz stosować je ściśle w urzędowaniu.

Za Wojewodę
Naczelnik Wydziału:
(—) T. Kwasiborski.

— o —

Poz. 2.

OKÓLNIK Nr. 102/27

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 31 października 1947

w sprawie mocy obowiązującej przepisów ustawodawstwa z zakresu opieki społecznej.

Do
Obywateli Wojewodów
oraz Prezydentów miasta
st. Warszawy i Łodzi.

W numerze 65 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 28 października b. r. pod pozycją 389 został ogłoszony Dekret z dnia 22 października 1947 r.o sprawie mocy obowiązującej niektórych przepisów ustawodawstwa z zakresu opieki społecznej.

Dekret ten realizuje ujednolicenie podstawowych przepisów prawnych w dziedzinie opieki społecznej na obszarze całego Państwa, poprzez uchylenie dotychczas prawa społeczno-opiekuńczego b. państwa pruskiego i b. rzeszy niemieckiej i zastąpienie tego prawa przepisami ustaw polskich na obszarach zachodnich Polski sprzed 1 września 1939 r. oraz przez wprowadzenie polskiego prawa o opiece społecznej na obszar Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska.

I. Artykuł 1 dekretu stanowi o rozciągnięciu na cały obszar Rzeczypospolitej mocy obowiązucej siedmiu aktów prawodawczych.

Ustawa z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 726) została rozciągnięta wraz ze zmianami wynikającymi z postanowień:

1) § 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 czerwca 1924 r. w sprawie wykonywania opieki społecznej nad obywatelami polskimi, którzy w żadnej gminie nie mają prawa do opieki trwałej oraz ponoszenia wynikających stąd kosztów (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 576), którym uchylono przepis art. 13 ustawy;

2) art. 63 lit. h) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. — prawo o stowarzyszenia — (Dz. U. R. P. Nr.94, poz. 808), uchylającego przepis pkt. c) art. 22 ustawy o opiece społecznej co do rejestracji towarzystw i legalizacji ich statutów;

3) art. 119 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 976), zmieniającego pierwotne brzmienie art. art. 17 i 18 ustawy z 16 sierpnia 1923 r.

Dekret z 22 października 1947 r. zawiera równocześnie w swym art. 2 uzupełnienie postanowień art 3 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej, stanowiąc, że w zakresie zaspokajania niezbędnych potrzeb do życia opieka społeczna obejmuje, poza świadczeniami wymienionymi w rzeczonym art. 3, również zapewnienie opieki lekarskiej. Konsekwencją tego przepisu jest jednolite dla całego państwa ujęcie ustawowego obowiązku związków samorządowych w tym zakresie.

W związku z tym pozostaje uchylenie mocy obowiązującej ustawy z dnia 29 marca 1926 r. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach publicznych na obszarze b. zaboru rosyjskiego (art. 3 pkt. 5 dekretu).

II. Klauzulę terytorialnej mocy obowiązującej aktów ustawodawczych, wymienionych w art. 1. dekretu, ograniczające ich stanowisko do określonego obszaru, utraciły z dniem 28 października r. b., tj. z dniem wejścia w życie dekretu z 22 października 1947 r., swą moc, a to w związku z postanowieniem zawartym w zdaniu pierwszym art. 1 dekretu.

Tak np. w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o opiekunach społecznych i o komisjach opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 267) art. 24 postanawia, że obowiązuje ono na całym obszarze Rzeczypospolitej **z wyjątkiem województwa śląskiego;** wobec przepisu art. 1 dekretu z 22 października 1947 r., stanowiącego, że moc obowiązującą tego rozprządzenia rozciąga się na cały obszar Państwa, przytoczona klauzula, ograniczająca terytorialny zakres mocy obowiązującej cytowanego przykładowo rozporządzenia, została uchylona.

III. Zgodnie z ogólną zasadą wykładni prawnej rozciągnięcie na cały obszar Rzeczypospolitej mocy obowiązującej ustaw i rozporządzeń z mocą ustawy pociąga za sobą równoczesne rozciągnięcie mocy obowiązującej rozporządzeń wykonawczych, wydanych na podstawie tych aktów ustawodawczych.

A zatem z dniem 28 października r. b. zyskały moc obowiązującą na całym obszarze Państwa następujące rozporządzenia wykonawcze:

1) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 27 marca 1924 r. przedmiocie odsyłania osób, potrzebujących opieki, do gmin, w których oso-

by te mają prawo do opieki trwałej (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 318);

2) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 kwietnia 1924 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w przedmiocie zwrotu kosztów z tytułu świadczeń na opiekę społeczną, przewidzianych ustawą z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 404);

3) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 25 maja 1929 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Spraw Wewnętrznych o organizacji przytpułków, domów pracy dobrowolnej i przymusowej (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 350);

4) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11 kwietnia 1929 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie ustanowienia opiekunów społecznych i sposobu wykonywania przez nich obowiązków (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 291);

5) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej z dnia 2 maja 1929 r. o współdziałaniu organów policji państwowej z opiekunami społecznymi (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 358);

6) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 10 października 1927 r. o kwalifikacjach kierowników zakładów opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 866), w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 17 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 61);

7) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 12 października 1927 r. o regulaminach zakładów opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 867) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 20 lutego 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 169);

8) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 25 lutego 1930 r. o rachunkowości i o sprawozdaniach instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 210).

Podobnie wszystkie rozporządzenia wykonawcze wydane na podstawie aktów ustawodawczych uchylonych przepisem art. 3 dekretu utraciły z dniem 28 października moc obowiązującą.

IV. Do czasu wydania dla całego obszaru Państwa specjalnych przepisów prawnych o opiece nad kalekami zachowana została ustawa z dnia 6 maja 1920 r. w sprawie publicznej opieki nad kalekami obowiązująca na obszarze górnośląskiej części dawnego, sprzed 1 września 1939 r., województwa śląskiego, na podstawie rozporządzenia Komisji Międzysojuszniczej z 14 kwietnia 1921 r., ogłoszonego w Journal Officiel de Haute Silesie Nr. 19, str. 170. Utrzymana została także moc obowiązująca rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy (art. 4 ust. 1 dekretu).

Proszę Obywateli Wojewodów (Prezydentów) o wydanie zarządzeń zapewniających natychmiastowe stosowanie obowiązujących obecnie przepisów o opiece społecznej z uwzględnieniem wytycznych zawartych w niniejszym okólniku.

MINISTER
(K. Rusinek)

Poz. 3.

USTAWA

z dnia 16 sierpnia 1923 roku
o opiece społecznej
(Dz. U. Nr. 92 poz. 726)

OKREŚLENIE I CEL OPIEKI SPOŁECZNEJ.

Art. 1. Opieką społeczną w zrozumieniu niniejszej ustawy jest zaspakajanie ze środków publicznych niezbędnych potrzeb życiowych tych osób, które trwale lub chwilowo własnemi środkami materialnymi lub własną pracą uczynić tego nie mogą, jak również zapobieganie wytwarzaniu się stanu, powyżej określonego.

ZAKRES OPIEKI SPOŁECZNEJ

Art. 2. Opieka społeczna w zakresie powyższym (art. 1) obejmuje w szczególności:

a) opiekę nad niemowlątami, dziećmi i młodzieżą, zwłaszcza nad sierotami, półsierotami, dziećmi zaniedbanymi, opuszczonymi, przestępnymi oraz zagrożonemi przez wpływy złego otoczenia;
b) ochronę macierzyństwa;
c) opiekę nad starcami, inwalidami, kalekami, nieuleczalnie chorymi, upośledzonymi umysłowo i wogóle nad niezdolnymi do pracy;
d) opiekę nad bezdomnemi ofiarami wojny i szczególnie ciężko poszkodowanemi;
e) opiekę nad więźniami po odbyciu kary;
f) walkę z żebractwem, włóczęgostwem i nierządem;
g) pomoc instytucjom opiekuńczym prywatnym i współdziałanie z niemi.

ŚRODKI ZASPAKAJANIA NIEZBĘDNYCH POTRZEB.

Art. 3. W zakresie zaspakajania niezbędnych potrzeb do życia (art. 1) opieka społeczna polega na dostarczaniu;

a) koniecznych środków żywności, bielizny, odzieży i obuwia;
b) odpowiedniego pomieszczenia z opałem i światłem;
c) pomocy nabyciu niezbędnych narzędzi pracy zawodowej, pomocy w dziedzinie higieniczno-sanitarnej;
d) pomocy przy przywróceniu utraconej, lub podniesieniu zmniejszonej zdolności do pracy.

Prócz wyżej wymienionych za niezbędne potrzeby życiowe uważa się u dzieci staranie o religijno-moralne, umysłowe i fizyczne ich wychowanie, u młodocianych — pomoc w przygotowaniu do pracy zawodowej.

Nadto opieka społeczna obejmuje obowiązek sprawienia pogrzebu.

OBOWIĄZEK SPRAWOWANIA OPIEKI SPOŁECZNEJ W OGÓLNOŚCI

Art. 4. Obowiązek sprawowania opieki społecznej ciąży poza przypadkiem, przewidzanym w art. 6 niniejszej ustawy, na związkach **komunalnych**, o ile w poszczególnych wypadkach pewne osoby fizyczne lub prawne na mocy przepisów, czy innego tytułu prawnego nie są zobowiązane do pokrycia wydatków na niezbędne potrzeby życiowe.

ROZGRANICZENIE OBOWIĄZKÓW OPIEKUŃCZYCH GMIN, POWIATÓW, WOJEWÓDZTW I PAŃSTWA.

Art. 5. Obowiązki związków **komunalnych** w zakresie wykonywania opieki społecznej rozgraniczają się w sposób następujący:

a) gminy wiejskie i miasta, nie wydzielone ze związku **komunalnego** powiatowego, sprawują zasadniczo opiekę poza zakładową zaś o ile fundusze gminne pozwolą na założenie i utrzymanie zakładu;

b) związki **komunalne** uzupełniają opiekę gmin wiejskich i miast, nie wydzielonych ze związku **komunalnego** powiatowego, przez udzielenie pomocy materialnej gminom, nie mogącym o własnych środkach podołać ciążącym na nich obowiązkom opiekuńczym, oraz organizują i sprawują działy opieki społecznej, wymagającej stałych urządzeń i zakładów i obejmującej działalnością swoją cały powiat, a przekraczającej zdolność finansową gmin;

c) miasta wydzielone ze związku powiatowego, sprawują opiekę zakładową i pozazakładową;

d) wojewódzkie związki **komunalne** uzupełniają opiekę wykonywaną przez związki **komunalne** powiatowe i miasta, wydzielone ze związku **komunalnego** powiatowego, przez udzielenie pomocy materialnej powiatom i miastom, wydzielonym że związku **komunalnego** powiatowego, oraz sprawują działy opieki społecznej, wymagającej stałych urządzeń i zakładów i obejmującej działalnością swoją całe województwo, a przekraczającej zdolność finansową powiatów i miast, wydzielonych ze związku powiatowego.

Punkt a) i c) niniejszego artykułu nie zwalniają jednak gmin wiejskich i miejskich od obowiązku zwrotu kosztów utrzymania w zakładach innych związków **komunalnych.**

Art. 6. Państwo, poza przypadkami, w niniejszej ustawie wymienionymi, ponosi wydatki, połączone z opieką nad osobami, względem których ma specjalne obowiązki z tytułu publicznego, tudzież z wykonaniem tych rodzajów opieki, które przekraczają możność świadczenia związków **komunalnych.**

Artt. 7. Czynniki zobowiązane w myśl art. 5 i 6 niniejszej ustawy do sprawowania opieki zakładowej, mogą spełniać zadania powyższe za pośrednictwem wszelkich odpowiednich zakładów opiekuńczych na zasadzie zawartej z niemi umowy.

NABYCIE PRAWA DO TRWAŁEJ OPIEKI

Art. 8. Prawo do trwałej opieki ze strony gminy nabywają obywatele Rzeczypospolitej Polskiej przez conajmniej roczny pobyt w gminie.

Nadto prawo to nabywają:

a) kobiety przez zamążpójście od chwili zawarcia małżeństwa — w tej gminie, w której rzeczone prawo służy mężowi.
Prawo to, w sposób powyższy nabyte, nie gaśnie przez owdowienie, rozwiązanie lub rozdzielenie małżeństwa, dopóki nie zostanie nabyte w innej gminie.

b) dzieci do lat 16, ślubne, lub w myśl ustawy cywilnej ze ślubnymi równouprawnione — w tej gminie, w której służy ono ojcu. Wszelkie zmiany w zakresie prawa do opieki ojca powodują te same zmiany w odnośnym prawie dziecka;

c) dzieci do lat 16, których ojciec nie żyje — w tej gminie, w której prawo to miał w chwili śmierci ich ślubny ojciec, względnie matka, o ile ta po śmierci męża nabyła własne prawo do opieki;

d) dzieci do lat 16, ślubne, które w małżeństwie rozdzielonym pozostają przy matce, oraz dzieci nieślubne — w tej gminie, w której służy rzeczowe prawo matce.

UTRATA PRAWA DO TRWAŁEJ OPIEKI

Art. 9. Prawo do opieki nabyte w myśl art. 8 niniejszej ustawy, ustaje:

a) przez nabycie tego prawa w innej gminie;

b) przez jednoroczną trwałą nieobecność w gminie.

Wyjątek stanowią wypadki nieobecności wskutek służby wojskowej, przebywania w zakładach leczniczych lub opiekuńczych, w zakładach przymusowego zamknięcia, oraz emigracji poza granice kraju.

Art. 10. Każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej ma prawo do tymczasowej opieki ze strony gminy, w której okręgu przebywa w chwili, kiedy wynikła potrzeba opieki, bez względu na czas trwania pobytu. Gmina, która nie jest równocześnie zobowiązana do sprawowania opieki trwałej w myśl art. 8 niniejszej ustawy, może domagać się zwrotu wydatków od gminy, do trwałej opieki zobowiązanej, względnie odesłać tam potrzebującego pomocy na koszt gminy, do trwałej opieki zobowiązanej.

Art. 11. Odesłanie potrzebującego opieki do gminy, w której posiada on prawo do opieki trwałej, jest niedopuszczalne:

a) jeżeli odesłanie połączone jest ze szkodą dla zdrowia lub życia;

b) jeżeli gmina do trwałej opieki zobowiązana, oświadczy gotowość zwrotu wszelkich kosztów, połączonych z wykonaniem opieki.

Art. 12. Odesłanie nie może nastąpić w żadnym wypadku wcześniej, zanim gmina, do której potrzebujący opieki ma być odesłany, obowiązek swój opieki nad nim uzna i gotowość przyjęcia go oświadczy. Do tej chwili zaś na wypadek sporu między dwiema gminami, aż do czasu rozstrzygnięcia tego sporu, udzielić powinna potrzebującemu opieki ta gmina, w której potrzebujący znajdował się w chwili powstania potrzeby opieki. Gmina ma w tym wypadku prawo do żądania zwrotu połączonych z wykonaniem tej opieki kosztów od właściwej gminy opiekuńczej potrzebującego.

Art. 13. Opiekę nad obywatelami, którzy w żadnej gminie Rzeczypospolitej nie mają prawa do trwałej opieki wykonywa gmina pobytu. Koszty tej opieki ponosi Państwo[1]).

---

[1]) Art. 13 utracił moc obowiązującą na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województw poznańskiego i pomorskiego, a to zgodnie z § 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 czerwca 1924 r. (Dz. U. Nr. 56, poz. 576).

Na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego moc obowiązująca art. 13 została zawieszona ustawą z dn. 25 lipca 1924 r. (Dz. U. Nr. 73, poz. 716).

Art. 14. Gmina zobowiązana do opieki w myśl przepisów niniejszej ustawy, nie może potrzebującemu odmówić opieki z tego powodu, że pewne osoby fizyczne lub prawne zobowiązane są do zaspokojenia jego niezbędnych potrzeb życiowych (art. 4).

W takich wypadkach gmina udzieli opieki, zwrotu zaś wydatków, ze sprawowania tej opieki wynikłych, domagać się może od wyżej wskazanych osób fizycznych lub prawnych w granicach ich zobowiązania.

PRAWA OBYWATELI POLSKICH ZA GRANICĄ I OBCOKRAJOWCÓW W POLSCE

Art. 15. Prawo do opieki obywateli polskich za granicą oraz cudzoziemców do opieki społecznej w granicach Rzeczypospolitej Polskiej określą umowy międzynarodowe, w braku zaś tychże stosowane będą zasady wzajemności.

MATERIALNE ŚRODKI NA CELE OPIEKUŃCZE

Art. 16. Koszty opieki społecznej, wykonywanej przez związki **komunalne**, pokrywane być winny:

a) z sum budżetowych związków **komunalnych;**

b) z funduszów lub dochodów z majątków, przeznaczonych na ten cel w myśl postanowień osób fizycznych lub prawnych;

c) z sum, przenaczonych specjalnymi przepisami prawnymi (kar, grzywien i . p.);

d) z sum dodatkowych, udzielonych przez Państwo na zasadzie art. 17.

WŁADZA NADZORCZA I EGZEKUTYWA

Art. 17. W razie uchylenia się związków **komunalnych** od wstawienia do budżetu lub uchwalenia poza nim wydatków, do których pokrycia są w myśl niniejszej ustawy zobowiązane, wprowadzi władza nadzorcza, na wniosek właściwego organu Ministrestwa Pracy i Opieki Społecznej, odpowiednie kwoty do budżetow odnośnych związków **komunalnych.**

W przypadkach wyjątkowych, gdy związki samorządowe nie są w finansowej możności wypełniać obowiązków z ustawy niniejszej wynikających, Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu udziela na wniosek właściwego wojewody odpowiedniej subwencji z funduszów państwowych na pokrycie tych potrzeb[1]).

Art. 18. Jeżeli związek **komunalny,** mimo wezwania władzy nadzorczej, w dziedzinie, opieki społecznej nie wykonywa swoich obowiązków w granicach budżetu, lub wykonywa je nienależycie, służy władzy nadzorczej prawo przeprowadzenia na koszt odnośnego ciała samorządowego niezbędnych zarządzeń. W m. st. Warszawie uprawnienie to służy Ministrowi Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych[2]).

POŁĄCZENIE CIAŁ SAMORZĄDOWYCH

Art. 19[3]).

[1]) Art. 17 ust. 2 w brzmieniu ustalonym art. 119 ustawy cyt. 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. Nr. 110, poz. 976).

[2]) Art. 18 zmieniony, zgodnie z postanowieniem art. 119 cyt. wyż. ustawy z dn. 28 grudnia 1934 r.

[3]) Art. 19 utracił moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o związkach międzykomunalnych (Dz. U. Nr. 39, poz. 386).

Art. 20. Przymusowe połączenie związków **komunalnych** w celach opiekuńczych wymaga uchwały Sejmu.

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Art. 21. Skargi przeciw organom związków **komunalnych** rozstrzygane będą przez właściwe organy nadzorcze, w tych zaś wypadkach, w których właściwym organem nadzorczym będą władze państwowe trzeciej instancji — przez Ministrestwo Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

ust. 2[1]).

Roszczenia związków **komunalnych** do Skarbu Państwa będą podawane w sposób, jaki określą przepisy wykonawcze, a rozstrzygane przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej łącznie z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu.

Roszczenia i skargi przeciw związkom **komunalnym** lub Państwu o zwrot wydatków wydatków, poniesionych na podstawie niniejszej ustawy, przedawniają się po roku, w którym owe roszczenia powstały.

ZWIERZCHNIE WŁADZE. RADA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

Art. 22. Zwierzchnią władzą w sprawach opieki społecznej jest Minister Pracy i Opieki Społecznej z zastrzeżeniem kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego w myśl obowiązujących ustaw. Do kompetnecji Ministra Pracy i Opieki Społecznej w dziedzinie powyższej, prócz spraw, wymienionych w art. 2 niniejszej ustawy, należy:

a) popieranie stowarzyszeń i związków o charakterze wzajemnej pomocy;

b) nadzór i kontrola nąd działalnością instytucji opieki społecznej;

c) rejestracja towarzystw, zakładów, instytucji opieki społecznej, tudzież legalizacja ich statutów, fundacji i zapisów.

Przy Ministrze Pracy i Opieki Społecznej istnieje, jako jego organ doradczy i opiniodawczy, Rada Opieki Społecznej, złożona z reprezentacji ciał samorządowych, instytucji opieki społecznej i zainteresowanych ministerstw.

Art. 23. Organizację i sposób wykonywania opieki społecznej w poszczególnych działach, wymienionych w art. 2, najniższa miara niezbędnych potrzeb (art. 3), szczegółowe rozgraniczenie obowiązków opiekuńczych (art. 5 i 6), skład i kompetencję Rady Opieki Społecznej (art. 22), organizację komunalnych organów opieki społecznej, oraz sposób kontroli i nadzoru nad instytucjami opiekuńczymi, komunalnymi i prywatnymi — unormują ustawy szczegółowe i zastosowane do nich rozporządzenia wykonawcze.

[1]) W art. 21 opuszczono ust. 2, który utracił moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. Nr. 36, poz. 341).

[2]) Na mocy art. 63 ust. 2 pkt. h) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 października 1932 r. — prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr. 94, poz. 808) przepis pkt. c) art. 22 został uchylony w części dotyczącej rejestracji towarzystw i legalizacji ich statutów.

Art. 24. Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i Ministrowi Zdrowia Publicznego, każdemu w zakresie jego kompetencji, zaś w odniesieniu do art. 5, 17, 18, 19 i 21 — Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 25. Ustawa niniejsza obowiązuje po upływie sześciu miesięcy od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 26. Z wejściem w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszelkie postanowienia prawne, sprzeczne z zasadami, przyjętymi w niniejszej ustawie.

— o —

Poz. 4

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 6 marca 1928 r.

o rozgraniczeniu obowiązków opiekuńczych związków komunalnych.

(Dz. U. Nr. 26, poz. 232)

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam, co następuje:

Art. 1. Obowiązkiem gmin wiejskich i miejskich jest bezpośrednie wykonywanie opieki społecznej, polegającej na udzielaniu poszczególnych świadczeń, wymienionych w art. 3 ustawy z dn. 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 726), bądź w naturze bądź w postaci zasiłków pieniężnych.

Art. 2. Powiatowe związki **komunalne** oraz miasta, wydzielone z powiatowego związku **komunalnego,** obowiązane są zorganizować i prowadzić zakłady opieki nad matką i dzieckiem, nad sierotami oraz nad starcami niezdolnymi do pracy.

Art. 3. Gminy wchodzące w skład powiatowego związku komunalnego mogą prowadzić zakłady wymienione w art. 2, o ile wymagać tego będą warunki życiowe ludności oraz liczba potrzebujących opieki zakładowej.

Art. 4. No wniosek wydziału powiatowego wojewoda, z którym w tym względzie współdziała z głosem stanowczym wydział wojewódzki, może zobowiązać gminę, wchodzącą w skład powiatowego związku **komunalnego,** do prowadzenia jednego lub więcej zakładów wymienionych w art. 2, o ile liczba potrzebujących opieki zakładowej w gminie wynosi co najmniej połowę liczby osób, korzystających z opieki zakładowej tej samej kategorii w zakładach powiatowego związku komunalnego, przy czym powiatowy związek **komunalny** obowiązany jest udzielić gminie na zorganizowanie zakładu niezbędnej pomocy materialnej.

Postanowienie powyższe nie uwalnia powiatowego związku **komunalnego** od obowiązku prowadzenia zakładów tej samej kategorii.

Art. 5. Wojewódzkie związki komunalne, a do czasu ich wprowadzenia międzykomunalne związki powiatów i miast wydzielonych z powiatowych związków **komunalnych,** obowiązane będą zorganizować i prowadzić zakłady dla poszczególnych kategorii dzieci i dorosłych, wymagających opieki specjalnej.

Art. 6[1]).

Art. 7. Obowiązek prowadzenia zakładów wymienionych w art. 2 i 5 odnosi się również do m. st. Warszawy.

Art. 8. Ministre Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia określi szczegółowo zakłady, jakie w myśl art. 2. niniejszego rozporządzenia mają zorganizować i prowadzić powiatowe związki **komunalne** i miasta z nich wydzielone, oraz zakłady, jakie w myśl art. 5 niniejszego rozporządzenia mają zorganizować i prowadzić wojewódzkie związki **komunalne,** tudzież określi sposób ustalenia liczby miejsc w zakładach oraz wyznaczy terminy zorganizowania poszczególnych kategorii zakładów, nadto określi koszta, jakie gminy obowiązane są zwracać związkom **komunalnym** wyższego rzędu z tytułu opieki zakładowej za osoby posiadające w tych gminach prawo do opieki społecznej.

Art. 9. Za miasta wydzielone z powiatowych związków **komunalnych** w województwie krakowskim, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego należy uważać te miasta, które według ostatniego urzędowego spisu ludności, liczą więcej niż 25.000 mieszkańców.

Art. 10. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województw pomorskiego, poznańskiego i śląskiego.

— o —

Poz. 5

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 29 czerwca 1924 r.

w sprawie wykonywania opieki społecznej nad obywatelami polskimi, którzy w żadnej gminie Rzeczypospolitej Polskiej nie mają prawa do opieki trwałej, oraz ponoszenia wynikających stąd kosztów

(Dz. U. Nr. 56, poz. 576).

Na podstawie art. 1 punkt 4a) z dnia 11 stycznia 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i reformie walutowej (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 28) zarządzam, zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 r., co następuje:

§ 1. Opiekę nad obywatelami, którzy w żadnej gminie Rzeczypospolitej nie mają prawa do trwałej opieki, wykonywa gmina pobytu. Koszty tej opieki ponosi wojewódzki związek komunalny, w którego skład ta gmina wchodzi, na terenie zaś m. st. Warszawy gmina miejska Warszawa.

§ 5. Na pokrycie kosztów spowodowanych niniejszym zarządzeniem służyć będą zwiększone dodatki komunalne do państwowych podatków bezpośrednich.

§ 7. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w

---

[1]) Art. 6 utracił moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o związkach międzykomunalnych (Dz. U. Nr. 39, poz. 366).

porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województw: poznańskiego, pomorskiego i śląskiego. Z dniem tym traci na tym obszarze moc obowiązującą przepis art. 13 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726).

— o —

Poz. 6.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 27 marca 1924 r.

w przedmiocie odsyłania osób, potrzebujących opieki, do gmin, w których osoby te mają prawo do opieki trwałej.

(Dz. U. Nr 31, poz. 318.)

Na zasadzie art. 24 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726) zarządzam co następuje:

§ 1. Osoby niedołężne fizycznie, chore umysłowo i małoletnie do lat 14 w wypadkach odsyłania ich w myśl art. 10 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726) do gmin, obowiązanych do sprawowania opieki trwałej, winny mieć zabezpieczoną opiekę konwojenta na koszt gminy, obowiązanej do opieki trwałej.

§ 2. Odesłanie osoby, potrzebującej opieki, do gminy, obowiązanej do sprawowania opieki trwałej jest niedopuszczalne w rozumieniu panktu a) art. 11 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726), jeżeli gmina, obowiązana do opieki trwałej, nie zapewnia opieki, przewidzianej w art. 3, powołanej ustawy, w szczególności — co do dzieci i młodocianych — nie zapewnia nauki szkolnej lub zawodowej, rozpoczętej lub zapewnionej na terenie gminy pobytu.

§ 3. Gmina obowiązana do opieki trwałej, żądając odesłania, winna zadeklarować zapewnienie opieki w myśl § 2 nin. rozp.

Deklaracja gminy wymaga potwierdzenia przez władzę nadzorczą.

§ 4. W wypadkach, określonych w § 2 nin. rozp., osoba, opieki potrzebująca, pozostać ma na terenie, gdzie się znajduje, na koszt gminy obowiązanej do sprawowania opieki trwałej w myśl art. 12 powołanej ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726).

§ 5. Spory, wynikłe, na tle spraw, objętych niniejszym rozporządzeniem, rozstrzygać będą właściwe organy nadzorcze.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

— o —

Poz. 7.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 24 kwietnia 1924 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w przedmiocie zwrotu kosztów z tytułu świadczeń na opiekę społeczną, przewidzianych ustawą z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej.

(Dz. U. Nr. 38, poz. 404)

Na podstawie art. 24 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726) zarządza się w wykonaniu ustępu ostatniego art. 4, art. 5, art. 12 i 14 tejże ustawy co następuje:

§ 1. Gminy wiejskie i miejskie zobowiązane są od dnia 21 marca 1924 r. do zwrotu kosztów opieki tymczasowej z zachowaniem przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Gmina, zobowiązana do okazania opieki tymczasowej, może zażądać zwrotu kosztów, poniesionych na sprawowanie opieki od gminy, zobowiązanej do okazania opieki trwałej, jeżeli po przeprowadzeniu dochodzenia stwierdzi:

a) że na terenie gminy opieki tymczasowej niema osób fizycznych lub prawnych, zobowiązanych z tytułu ustaw cywilnych, lub innych tytułów prawnych do zaspakajania niezbędnych potrzeb osoby wspieranej, albo też, że nie jest wogóle wiadomem o istnieniu takich osób,
b) że osoby fizyczne i prawne, wymienione w punkcie a) zwrotu kosztów opieki odmówiły.

§ 3. W każdym wypadku, kiedy wspierana osoba posiada osoby fizyczne lub prawne, zobowiązane z tytułu ustaw cywilnych lub innych tytułów prawnych do zaspakajania jej niezbędnych potrzeb, gmina, sprawująca opiekę tymczasową, żądając zwrotu kosztów, poniesionych na sprawowanie opieki od gminy, zobowiązanej do okazania opieki trwałej, winna jest podać wszystkie znane je dane, dotyczące tych ostatnich osób, w szczególności imiona ich, nazwiska, bądź nazwę osoby prawnej oraz ich adresy, oraz winna szczegółowo podać wszystkie te okoliczności, które spowodowały konieczność udzielenia opieki.

§ 4. Gmina, zobowiązana do okazania opieki tymczasowej, winna jest rozpocząć dochodzenie w sprawie ustalenia gminy, zobowiązanej do okazania opieki trwałej w terminie miesięcznym, poczynając od dnia powstania tytułu do roszczenia o zwrot poniesionego wydatku. Gmina, zobowiązana do okazania opieki trwałej, do której zwrócono się z roszczeniem o zwrot wydatków, lub do której zwrócono się z żądaniem wyjaśnień, dotyczących osób, nad którymi roztoczono opiekę, winna roszczenie rozpatrzyć bądź też udzielić wyjaśnień na piśmie w terminie miesięcznym.

§ 5. Przy ustalaniu wysokości roszczenia za okazaną opiekę zakładową koszt dzienny opieki, podlegający zwrotowi, nie może przekraczać przeciętnego kosztu utrzymania w zakładzie.

Przeciętny koszt dzienny utrzymania w zakładzie, brany za podstawę obliczeń, obejmuje wydatki na pożywienie, światło, opał i pranie w zakładzie, na administrację zakładu, na opiekę lekarską i pomoce wychowowczo - szkolne.

Najwyższy koszt dziennego utrzymania podlegający zwrotowi, nie może z mocy niniejszego roz-

porządzenia przewyższać stawki, której wysokość ustalać będzie Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

6. Wszelkie wydatki, poniesione na okazanie niezbędnej pomocy pozazakładowej lub w związku z opieką zakładową, ale nieobjęte sumą kosztów dziennego utrzymania, obliczoną stosownie do postanowień § 5 niniejszego rozporządzenia, podlegają zwrotowi na zasadzie przedstawionych dowodów, stwierdzającch poniesienie wydatku.

§ 7. Wysokość sumy, podlegająca zwrotowi z tytułu zwrotu kosztów poniesionych na okazanie opieki, w żadnym wypadku nie może przewyższać rzeczywistych i koniecznych kosztów poniesionych przez gminę.

§ 8. Prawo żądania od gmin, zobowiązanych do okazania opieki trwałej oraz od osób fizycznych i prawnych, zobowiązanych do opieki w myśl ustaw cywilnych bądź innych tytułów prawnych, niewymienionych w ustawie z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej, zwrotu kosztów, poniesionych na sprawowanie opieki zakładowej, przysługuje również Państwu oraz powiatowym i wojewódzkim związkom komunalnym.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia ogoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

— o —

Poz. 8.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej
z dnia 6 marca 1928 r.

o opiekunach społecznych i o komisjach opieki społecznej.

(Dz. U. Nr 29, poz. 267.)

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy zdnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443), postanawiam co następuje:

Art. 1. Celem zapewnienia należytego wykonywania opieki społecznej mają być tworzone specjalne komunalne organa opieki społecznej.

Organami tymi są:

1. opiekunowie społeczni oraz
2. komisje opieki społecznej.

Art. 2. W każdej gminie powinien być ustanowiony conajmniej jeden opiekun społeczny.

W zależności od liczby mieszkańców i obszaru gminy rada gminna (miejska) na wniosek gminnej komisji opieki społecznej uchwali podział gminy pod względem terytorialnym na okręgi opiekuńcze, określi liczbę opiekunów społecznych, biorąc pod uwagę konieczność umożliwienia każdemu z nich bezpośredniej styczności z osobami potrzebującymi opieki, oraz wyznaczy każdemu z opiekunów społecznych osobny okrąg lub część okręgu.

Art. 3. Opiekunów społecznych wybiera na okres trzyletni rada gminna (miejska) na wniosek gminnej komisji opieki społecznej z pośród osób, posiadających prawo wybieralności do rady gminnej (miejskiej), a przynajmniej od roku stale zamieszkałych w gminie.

Ponowny wybór jest dopuszczalny.

Pozostający w służbie czynnej wojskowi i funkcjonariusze policji państwowej nie mogą być wybierani na opiekunów społecznych.

Art. 4. Od objęcia stanowiska opiekuna społecznego może się uchylić jedynie:

1. kto ukończył lat sześćdziesiąt,

2. kto wskutek ułomności fizycznej lub znacznie i trwale nadwątlonego zdrowia nie może pełnić obowiązków opiekuna społecznego,

3. kto przez okres trzyletni pełnił obowiązki opjiekuna społecznego,

3. kto piastuje urząd publiczny,

5. kto wskaże powody, które rada gminna (miejska) uzna za dostatecznie ważne do uwolnienia od obowiązków opiekuna społecznego.

Art 5. Od uchwały rady gminnej (miejskiej) w sprawie wyboru opiekuna społeczego osoba zainteresowana może się odwołać w terminie czternastodniowym do władzy nadzorczej, przyczem odwołanie nie wstrzymuje wykonania uchwały.

Art. 6. Stanowiska opiekuna społeczego można się zrzec przed upływem trzyletniego okresu jedynie w razie zaistnienia okoliczności przewidzianych w punktach 2, 4, i 5 art 4.

Rada gminna (miejska) na wniosek gminnej komisji opieki społecznej może w każdej chwili odwołać opiekuna społecznego.

W razie zrzeczenia się, odwołania lub śmierci opiekuna, bądź utraty przez niego prawa wybieralności ust. pierwszy i trzeci art. 3) rada gminna, miejska na wniosek gminnej komisji opieki społecznej, niezwłocznie przystąpi do wyboru nowego opiekuna społecznego na czas pozostały do końca trzyletniego okresu.

Art. 7. Obowiązkiem opiekuna społecznego jest:

1.inicjatywa i współdziałanie z organami gminnymi w zakresie wykonywania opieki społecznej,

2. czuwanie, by osobom opieki i pomocy potrzebującym była udzielona opieka w granicach obowiązujących przepisów,

3) badanie z własnej inicjatywy ,względnie na żądanie zarządu gminy osobistych i majątkowych stosunków osób korzystających lub mających korzystać z opieki społecznej dla ustalenia ich prawa do opieki oraz rodzaju i rozmiarów niezbędnej pomocy,

4. udzielanie w wypadkach nagłych pomocy doraźnej ze środków na ten cel przez gminę przeznaczonych i w sposób przez nią ustalony,

5. komunikowanie zarządowi gminy swoich spostrzeżeń i wniosków oraz składanie gminnej komisji opieki społecznej przynajmniej raz do roku sprawozdań z działalności,

6. wykonywanie czynności, przekazanych osobnymi przepisami.

Sposób wykonywania obowiązków opiekunów społecznych określą szczegółowe instrukcje, wydane — w ramach rozporządzenia wykonawczego — przez radę gminną (miejską).

Art. 8. Stanowisko opiekuna społecznego jest honorowe i bezpłatne.

Opiekunom społecznym przyznaje się prawo noszenia oznak według wzoru, jaki ustali Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Opiekunowie społeczni otrzymują z funduszów gminnych zwrot koniecznych wydatków, poniesionych w związku z wykonywaniem swych czynności.

Art. 9. Opiekunowie społeczni przy pełnieniu swych obowiązków korzystają z ochrony prawnej, przysługującej urzędnikom państwowym.

Państwowe władze cywilne oraz władze samorządowe obowiązane są do udzielenia opiekunom społecznym na ich żądanie i za wylegitymowaniem koniecznej pomocy w zakresie ich czynności.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej określi wypadki i sposób współdziałania z opiekunami społecznymi organów policji państwowej.

Art. 10. W każdej gminie miejskiej oraz w każdej gminie wiejskiej, liczącej ponad 5000 mieszkańców ma być utworzona gminna komisja opieki społecznej. Wydział powiatowy może nałożyć na gminę wiejską liczącą mniej niż 5000 mieszkańców obowiązek utworzenia gminnej komisji opieki społecznej.

W skład gminnej komisji opieki społecznej wchodzą:

1. przewodniczący zarządu gminy względnie inny wyznaczony przez niego członek tego zarządu, jako przewodniczący komisji,

2. członkowie rady gminnej (miejskiej), wybierani przez radę na początku jej kadencji w liczbie przez nią określonej,

3. opiekunowie społeczni, a jeżeli ilość ich przekracza liczbę osób wskazanych w punkcie 2, przedstawiciele okręgów opiekuńczych (art. 2) najwyżej w tejże liczbie, przyczem sposób ich wyboru określi rada gminna (miejska).

W miastach wydzielonych z powiatowego związku komunalnego w skład gminnej komisji opieki społecznej — zależnie od uchwały rady miejskiej — wchodzić mogą ponadto przedstawiciele istniejących na obszarze gminy stowarzyszeń i instytucji społeczno - opiekuńczych, których listę ustali rada miejska, z tem jednak zastrzeżeniem, by łączna liczba tych przedstawicieli oraz opiekunów społecznych, wchodzących w skład komisji, nie przekraczała liczby członków wskazanych w punkcie 2, oraz by liczba opiekunów społecznych była większa od liczby przedstawicieli stowarzyszeń i instytucji społeczno - opiekuńczych.

Art. 11. Zadaniem gminnej komisji opieki społecznej jest wydawanie opinii i incjatywa w zakresie:

1. organizacji i sposobu wykonywania opieki społecznej na terenie gminy,

2. koordynowania wykonanej przez gminę opieki społecznej z działalnością opiekuńczą stowarzyszeń i instytucji, istniejących na terenie gminy,

3. sprawozdań i spostrzeżeń opiekunów społecznych,

4. podziału gminy na okręgi opiekuńcze, liczby opiekunów społecznych i wyboru kandydatów na opiekunów społecznych,

5. preliminarza wydatków gminy na cele opieki społecznej.

Art. 12. W obradach gminnej komsji opieki społecznej mogą brać udział bez prawa głosowania przedstawiciele zarządu gminy oraz osoby powołane przez komisję w charakterze rzeczoznawców.

Regulamin, uchwalony przez radę gminną (miejską) określi sposób wykonywania czynności przez gminną komisje opieki społecznej.

Art. 13. W każdym powiatowym związku komunalnym ma być utworzona powiatowa komisja opieki społecznej.

W skład powiatowej komisji opieki społecznej wchodzą:

1. przewodniczący wydziału powiatowego lub inny wyznaczony przez niego członek tego wydziału, jako przewodniczący komisji,

2. członkowie sejmiku powiatowego (rady powiatowej), wybrani przez sejmik (radę) na początku jego kadencji w liczbie przezeń określonej,

3. opiekunowie społeczni z gmin, wchodzących w skład powiatowego związku komunalnego, wybrani przez sejmik powiatowy (radę powiatową) na początku jego kadencji.

4. przedstawiciele istniejących na obszarze powiatu stowarzyszeń i instytucji społeczeo - opiekuńczych, których listę ustali sejmik powiatowy (rada powiatowa).

Liczba osób wymienionych w punktach 3 i 4, łącznie nie może przekraczać liczby członków wskazanych w punkcie 2, przyczym liczba osób wymienionych w punkcie 3 będzie większa, niż wymienionych w p. 4.

Art. 14. Zadaniem powiatowej komisji opieki społecznej jest wydawanie opinii i inicjatywa w zakresie:

1. organizacji i sposobu wykonywania przez powiatowy związek komunalny opieki społecznej,

2. koordynowania działalności opiekuńczej gmin wiejskich i miast niewydzielonych z powiatowego związku komunalnego oraz stowarzyszeń i instytucji z zadaniami społeczno - opiekuńczymi powiatowego związku komunalnego.

3. preliminarza wydatków powiatowego związku komunalnego na cele opieki społeczenej.

Art. 15. W obradach powiatowej komisji opieki społecznej mogą brać udział bez prawa głosowania przedstawiciele wydziau powiatowego oraz osoby powołane przez komisję w charakterze rzeczoznawców.

Regulamin uchwalony przez sejmik powiatowy (radę powiatową) określi sposób wykonywania czynności przez powiatową komisję opieki społecznej.

Art. 16. Do czasu wprowadzenia na całym obszarze Rzeczypospolitej samorządu wojewódzkiego istnieć będą przy wojewódzkich władzach administracji ogólnej wojwódzkie komisje opieki społecznej, w których skład wchodzą:

1. wojewoda, lub wyznaczony przez niego zastępca, jako przewodniczący komisji,

2. członkowie rady wojewódzkiej, wybrani przez radę w liczbie przez nią określonej na przeciąg lat trzech,

3. opiekunowie społeczni, będący członkami komisji opieki społecznej w obrębie województwa, powiatowych względnie miejskich miast wydzielonych z powiatowych związków komunalnych (art. 10 p. 3 i art. 13 p. 3), wybrani przez radę wojewódzką na przeciąg lat trzech,

4. przedstawiciele istniejących na obszarze województwa stowarzyszeń i instytucji społeczno-opiekuńczych, których listę ustali rada wojewódzka.

Liczba osób wymienionych w punktach 3 i 4 łącznie nie może przekraczać liczby członków wskazanych w punkcie 2, przyczym liczba osób wymienionych w p. 3 będzie większa niż wymienionych w punkcie 4.

Do czasu ukonstytuowania się rad wojewódzkich na obszarze województwa krakowskiego funkcje komisji sprawować będą osoby, wybrane przez wydział wojewódzki, któremu do tego czasu przysługują uprawnienia rady wojewódzkiej wymienione w punktach 3 i 4 ustępu pierwszego.

Art. 17 Zadaniem wojewódzkiej komisji opieki społecznej jest wydawanie opinii i inicjatywa w zakresie:

1. organizacji i sposobu wykonywania opieki społecznej na terenie województwa, w szczególności zaś tych jej działów, które zastrzeżone są dla samorządu wojwódzkiego,

2. koordynowania działalności społeczno-opiekuńczej powiatowych związków komunalnych oraz stowarzyszeń i związków.

Art. 18. W województwach pomorskim i poznańskim mają być utworzone wojewódzkie komisje opieki społecznej, w których skład wchodzą:

1. wojewoda, jako przewodniczący komisji, lub wyznaczony przez niego zastępca,

2. starosta krajowy, jako zastępca przewodniczącego komisji,

3. sześciu członków sejmiku wojewódzkiego, wybranych przez sejmik na początku jego kadencji,

4. czterech opiekunów społecznych, bedących członkami komiji opieki społecznej w obrębie województwa, powiatowych względnie miejskich miast wydzielonych z powiatowego związku komunalnego (art. 10 p. 3 i art. 13 p. 3), powołanych przez właściwą izbę wojewódzką,

5. czterech przedstawicieli istniejących na obszarze województwa stowarzyszeń i instytucji społeczno-opiekuńczych, których listę ustali właściwa izba wojewódzka.

Art. 19. Zadaniem wojewódzkich komisji opieki społecznej poznańskiej i pomorskiej jest wydawanie opinii i inicjatywa w zakresie:

1. organizacji i sposobu wykonywania przez wojewódzki związek komunalny opieki społecznej,

2. koordynowania działalności opiekuńczej innych związków komunalnych oraz stowarzyszeń i instytucji z zadaniami społeczno-opiekuńczymi wojewódzkiego związku komunalnego,

3. preliminarza wydatków wojewódzkiego związku komunalnego na cele opieki społecznej.

Art. 20. W obradach wojewódzkiej komisji opieki społecznej mogą brać udział bez prawa głosowania przedstawiciele wydziału wojewódzkiego oraz osoby powołane przez komisję w charakterze rzeczoznawców.

Sposób wykonywania czynności przez wojewódzkie komisje opieki społecznej określi regulamin uchwalony przez radę wojewódzką względnie — na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego — przez właściwą izbę wojewódzką, zaś na obszarze województwa krakowskiego, do czasu ukostytuowania się rady wojewódzkiej — przez wydział wojewódzki.

Art. 21. W gminach wiejskich liczących mniej niż 5000 mieszkaców, w których gminne komisje opieki społecznej nie będą utworzone (art. 10 ustęp pierwszy), uprawnienia gminnej komisji opieki społecznej, określone w art. 2, 3 i 6 niniejszego rozporządzenia, wykonywać będzie zarząd gminy; przewidziane w art. 7 punkt 5 sprawozdania opiekunowie społeczni składać będą radzie gminnej.

W gminach miejskich i wiejskich, w których myśl art. 10 ustęp pierwszy gminne komisje opieki społecznej mają być utworzonej, rada gminna (miejska) — do czasu utworzenia gminnej komisji opieki społecznej — na wniosek zarządu gminy ustali tymczasowy podział gminy na okręgi opiekuńcze, określi liczbę opiekunów społecznych (art. 2 oraz dokona wyboru opiekunów społecznych na pierwszy okres trzyletni. (art. 3).

Art. 22. Na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące opiekunów społecznych i gminnych komisji opieki społecznej mają zastosowanie do gmin stanowiących każda dla siebie miejscowy związek wspierania ubogich, jak również do zbiorowych związków wspierania ubogich.

Istniejące na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego obszary dworskie, łączą się dla celów opieki społecznej z gminami wiejskimi w zbiorowe związki wspierania ubogich, o ile takie połączenie już nie nastąpiło*)

Rozporządzenie wykonawcze określi sposób połączenia obszarów dworskich z gminami wiejskimi w zbiorowe związki wspierania ubogich oraz sposób ustanowienia opiekunów społecznych i zorganizowania komisji opieki społecznej w zbiorowych związkach wspierania ubogich*).

Art. 23. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 24. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

*) Na mocy art. 92 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego obszary dworskie zostały zniesione, a terytoria ich włączono do obszarów gmin wiejskich (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294).

Poz. 9.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11 kwietnia 1929 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie ustanowienia opiekunów społecznych i sposobu wykonywania przez nich obowiązków.

(Dz. U. Nr 30, poz. 291).

Na podstawie art. 7 ustęp drugi, art. 8 ustęp drugi oraz art. 23 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o opiekunach społecznych i o komisjach opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr 29, 267) zarządza się co następuje:

I. Wybór opiekuna społecznego.

§ 1. Przed upływem dni trzydziestu od chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zarząd gminy ustali z pośród osób odpowiadających wymaganiom art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 267) kandydatów na opiekunów społecznych, o czym przewodniczący zarządu gminy winien niezwłocznie ich zawiadomić.

Na każde stanowisko opiekuna społecznego zarząd gminy wyznaczy w miarę możności kilku kandydatów.

§ 2. Przy wyznaczaniu kandydatów na opiekunów społecznych zarząd gminy winien uwzględniać przede wszystkie te osoby, które mają za sobą pracę społeczną i wyraziły gotowość objęcia stanowiska opiekuna społecznego.

§ 3. Jeżeli wyznaczony przez zarząd gminy kandydat z powodów wskazanych w art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. zechce się uchylić od objęcia stanowiska opiekuna społecznego, winien przed upływem 14 dni od chwili otrzymania zawiadomienia (§ 1) powiadomić o tem zarząd gminy.

§ 4. Osoba wyznaczona przez zarząd gminy, jako kandydat na stanowisko opiekuna społecznego, która w terminie wskazanym w § 3 niniejszego rozporządzenia nie zawiadomiła zarządu gminy o uchyleniu się od objęcia tego stanowiska, jako powody uchylenia się wskazać może jedynie okoliczności wymienione w punktach 2), 4) i 5) art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r., które zaistniały po powyższym terminie.

§ 5. W ciągu dni czternastu od upływu terminu wskazanego w § 3 zarząd gminy złoży radzie gminnej (miejskiej) wniosek w sprawie wyboru na opiekunów społecznych kandydatów ustalonych w myśl § pierwszego, wyłączając z listy jedynie tych, co do których uzna, że dostatecznie udowodnili podstawy uchylenia się, wymienione w pp. 1—4 art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r.

§ 6. W ciągu następnych dni trzydziestu rada gminna (miejska) poweźmie uchwałę co do złożonych jej wniosków.

§ 7. Jeżeli powody uchylenia się kandydata od objęcia stanowiska opiekuna społecznego uznane będą za uzasadnione, zarząd gminy w braku innych ustalonych kandydatów (ustęp drugi § 1 nin. rozp.) niezwłocznie wyznaczy nowych kandydatów na to stanowisko przy zachowaniu postanowień poprzednich paragrafów.

§ 8. Najpóźniej na 90 dni przed upływem czasu, na jaki wybrano opiekuna społecznego, zarząd gminy wyznaczy nowych kandydatów na to stanowisko z zachowaniem postanowień poprzednich paragrafów.

§ 9. W razie zawakowania stanowiska opiekuna społecznego z powodów w ustępie trzecim art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. wymienionych, — przyczem istnienie powodów zrzeczenia się, bądź utrata prawa wybieralności winny być stwierdzone przez radę gminną (miejską), — zarząd gminy w braku innych ustalonych kandydatów (ust. drugi § 1 nin. rozp.) niezwłocznie wyznaczy na wakujące miejsce nowych kandydatów, z pośród których rada gminna wybierze opiekuna społecznego na okres do końca bieżącej kadencji opiekunów społecznych. Postanowienia §§ 1—7 niniejszego rozporządzenia mają w tym wypadku odpowiednie zastosowanie.

§ 10. Zarząd gminy może złożyć radzie gminnej (miejskiej) wniosek w sprawie wyboru osoby, której poruczone będzie przejściowo pełnienie obowiązków opiekuna społecznego, gdy stanowisko opiekuna społecznego wakuje lub gdy opiekun społeczny nie ma możności pełnienia swych obowiązków.

§ 11. Z chwilą utworzenia gminnej komisji opieki społecznej w myśl ustępu pierwszego art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia marca 1928 r. przechodzą na nią wszystkie uprawnienia i obowiązki gminy, wymienione w §§ 1—10 niniejszego rozporządzenia.

II. Objęcie obowiązków.

§ 12. O dokonanym przez radę gminną (miejską) wyborze opiekuna społecznego zarząd gminy niezwłocznie zawiadomi wybranego opiekuna.

§ 13. Przewodniczący zarządu gminy lub w jego zastępstwie jeden z członków tego zarządu pouczy nowoobranego opiekuna społecznego o jego obowiązkach z powołaniem się na obowiązujące w zakresie opieki społecznej przepisy prawne, poczem opiekun społeczny przez podanie ręki złoży przyrzeczenie, iż obowiązki swe spełniać będzie sumiennie i ku pożytkowi powierzonej trosce jego ludności, przestrzegając przytem przepisów prawa.

O złożeniu przyrzeczenia sporządzony będzie protokół, który podpiszą odbierający oraz składający przyrzeczenie.

§ 14. Po złożeniu przyrzeczenia (§ 13) opiekun społeczny otrzymuje legitymację, która winna zawierać imię i nazwisko opiekuna społecznego, określenie terenu działalności (okręgu, obwodu), termin ważności, tudzież fotografię opiekuna społecznego. W gminach wiejskich legitymacja zawierać ma fotografię tylko w razie potrzeby stwierdzonej uchwałą rady gminnej. Legitymacja winna być opatrzona pieczęcią zarządu gminy i podpisem przewodniczącego lub zastępującego go członka zarządu gminy (załącznik Nr 1).

III. Sposób wykonywania obowiązków opiekunów społecznych.

§ 15. Każdy opiekun społeczny winien wyznaczyć stałe dni i godziny przyjęć w sprawach związanych z jego obowiązkami i podać liczbę godzin, jaką opiekun społeczny przeznaczyć ma na przyjęcia interesantów.

§ 16. Zarząd gminy winien dostarczyć opiekunowi społecznemu tabliczkę celem umieszczenia przy wejściu do domu, w którym urzęduje. Na tabliczce winny być wypisane wyrazy: „Opiekun społeczny" ze wskazaniem okręgu lub obwodu, na który rozciąga się działalność opiekuna, oraz winien być oznaczony lokal tudzież dni i godziny przyjęć.

§ 17. Jeżeli opiekun społeczny nie posiada odpowiedniego pomieszczenia, to na jego żądanie zarząd gminy winien mu dostarczyć lokalu dla przyjmowania interesantów i załatwiania innych czynności urzędowych.

§ 18. Opiekun społeczny obowiązany jest zapoznać się z warunkami życia ludności na powierzonym mu obszarze i zwracać szczególną uwagę na wypadki wymagające roztoczenia opieki społecznej.

§ 19. Opiekun społeczny winien wystąpić do właściwego organu z wnioskiem w sprawie roztoczenia opieki nad osobą rzeczywiście opieki potrzebującą, nie czekając na jej prośbę.

§ 20. Przed wystąpieniem z wnioskiem w sprawie roztoczenia opieki, opiekun społeczny winien zbadać stosunki osobiste i majątkowe osoby, mającej z opieki korzystać, osobiście w jej mieszkaniu, a także — w razie potrzeby — zasięgnąć informacji u jej krewnych, powinowatych, sąsiadów, w miejscu pracy lub jej krewnych oraz we właściwych urzędach lub instytucjach.

W zakresie stosunków osobistych opiekun społeczny winien wziąć pod uwagę stan cywilny osoby, mającej korzystać z opieki, jej wiek, pochodzenie, wychowanie i otoczenie, rodzaj zatrudnienia, tudzież wszelkie okoliczności, które wpływają na rodzaj i zakres niezbędnej opieki w myśli obowiązujących przepisów.

Zbadanie stosunków materialnych winno mieć na celu stwierdzenie, czy osoba, której badania dotyczą, posiada środki utrzymania z pracy własnej lub innych dochodów, a w szczególności czy pobiera zasiłek, rentę i t. p., czy korzysta w jakikolwiek sposób ze świadczeń publicznych, względnie z pomocy instytucyj lub osób prywatnych, oraz czy istnieją osoby prawnie obowiązane do jej utrzymywania i mogące obowiązek ten pełnić.

§ 21. Instrukcja uchwalona przez radę gminną (miejską) może przewidywać, iż wystąpienie z wnioskiem w sprawie roztoczenia stałej opieki nad osobą niezdolną do pracy winno być poprzedzone skierowanie jej do lekarza, wskazanego przez zarząd gminy, celem ustalenia stopnia niezdolności do pracy.

§ 22. Opiekun społeczny winien dane, uzyskane w trybie w poprzednich paragrafach wskazanym, zaprotokółować w wypadkach przewidzianych w instrukcji uchwalonej przez radę gminną (miejską) i w sposób przez nią ustalony i, o ile uważa, że osoba, której dane te dotyczą, rzeczywiście opieki społecznej potrzebuje, winien dane te przesłać do zarządu gminy lub do organu wskazanego przez zarząd gminy wraz z wnioskiem co do rodzaju i zakresu niezbędnej pomocy.

O ile na podstawie zebranych danych niezbędne jest — zdaniem opiekuna społecznego, — umieszczenie osoby potrzebującej opieki w zakładzie zamkniętym, opiekun społeczny winien to w swym wniosku zaznaczyć.

§ 23. W razie otrzymania prośby opartej na okolicznościach, nie dających podstawy do świadczeń z tytułu opieki społecznej a uprawniających do roszczeń z innych tytułów, opiekun społeczny winien w miarę możności udzielić wskazówek co do sposobu dochodzenia przysługujących petentowi praw.

§ 24. Na żądanie zarządu gminy lub innego organu właściwego opiekun społeczny winien zbadać warunki osobiste i materialne osoby, która ma być przedmiotem opieki społecznej, a zebrane dane zaprotokółować i przesłać zarządowi gminy względnie właściwemu organowi wraz ze swą opinią.

§ 25. Zasady organizacji opieki społecznej w gminie mogą przewidywać, iż wypłata świadczeń z tytułu opieki społecznej w gotówce lub naturze dokonywana ma być za pośrednictwem opiekuna społecznego.

§ 26. Instrukcja uchwalona przez radę gminną (miejską), określi maksymalną wysokość świadczeń, jakich w wypadkach niezbędnej pomocy doraźnej udzielać może samodzielnie opiekun społeczny, sposób wypłaty tych świadczeń oraz sposób korzystania i wyrachowania się przez opiekuna społecznego z funduszów na ten cel przeznaczonych. Ponadto instrukcja określi warunki, przy których istnieniu opiekunowi społecznemu będzie przysługiwało prawo prowizorycznego umieszczania osób, potrzebujących niezwłocznie opieki zakładowej w zakładach opiekuńczych lub u osób prywatnych — w obydwu wypadkach na rachunek gminy.

§ 27. Opiekun społeczny winien co pewien czas badać warunki osobiste i materialne osób korzystających z opieki społecznej.

O ile opiekun społeczny przekona się, że 1) warunki osoby korzystającej z opieki społecznej zmieniły się, 2) że zastosowany rodzaj opieki jest niecelowy, 3) że udzielane świadczenia są nie wystarczające albo nadmierne, bądź 4) że udzielane świadczenia są wykorzystywane w sposób niewłaściwy lub oszukańczy, — winien w każdym z wymienionych wypadków wystąpić z wnioskiem o zmianę rodzaju lub rozmiaru opieki bądź nawet o zaprzestanie udzielania opieki.

§ 28. Wszelkie zażalenia na czynności opiekunów społecznych ze strony osób pragnących korzystać lub korzystających z opieki społecznej winny być wnoszone do gminnej komisji opieki społecznej, a gdzie ona nie istnieje, — do zarządu gminy.

Po otrzymaniu zażalenia gminna komisja opieki społecznej względnie zarząd gminy winien zażądać wyjaśnień od opiekuna społecznego; jeżeli zarzuty,

podniesione w zażaleniu są uzasadnione, gminna komisja opieki społecznej względnie zarząd gminy prześle zażalenie radzie gminnej (miejskiej) wraz ze swym wnioskiem.

Opiekun społeczny, będący członkiem gminnej komisji opieki społecznej, nie może brać udziału w rozstrzyganiu, jaki bieg nadać zażaleniom, wniesionym na jego czynności.

§ 29. Szczegółowe przepisy dotyczące sposobu wykonywania czynności opiekunów społecznych, określą w ramach niniejszego rozporządzenia instrukcje, wydane przez radę gminną (miejską) na wniosek gminnej komisji opieki społecznej, a gdzie ona nie istnieje, — na wniosek zarządu gminy. Niezwłocznie po uchwaleniu przez radę gminną instrukcja ma być przedłożona do wiadomości władzy nadzorczej danej gminy w zakresie opieki społecznej.

§ 30. Zarząd gminy winien dostarczyć opiekunom społecznym niezbędnych materiałów piśmiennych, druków, formularzy i książek, które stosownie do instrukcji opiekun społeczny winien prowadzić.

Sposób sporządzania sprawozdań (art. 7 punkt 5 i art. 21 ustęp pierwszy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r.) i termin ich składania gminnej komisji opieki społecznej względnie radzie gminnej, — określi instrukcja, uchwalona przez radę gminną (miejską).

IV. Oznaki.

§ 31. Opiekunowie społeczni mają prawo noszenia oznaki okrągłej o średnicy 24 mm, wytłaczanej w bronzie, srebrzonej, oksydowanej; w otoku napis: „opiekun spoeczny", wewnątrz otoku orzeł, karmiący czworo piskląt; wolna przestrzeń wewnątrz otoku wycięta (załącznik Nr 2).

§ 32. Oznakę wyda opiekunowi społecznemu zarząd gminy za pokwitowaniem.

§ 33. W razie zgubienia oznaki opiekun społeczny winien niezwłocznie zawiadomić o tem zarząd gminy, poczem może otrzymać nową oznakę.

§ 34. Z chwilą, gdy opiekun społeczny przestaje pełnić swe obowiązki, winien oznakę zwrócić zarządowi gminy.

V. Zwrot kosztów.

§ 35. Rada gminna (miejska) określi kategorie wydatków, które w myśl art. 8 ustępu trzeciego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. uważać należy za konieczne i podlegające zwrotowi.

§ 36. Rada gminna (miejska) zapewni opiekunowi społecznemu bezpłatne korzystanie z gminnych środków lokomocji, o ile to jest niezbędne przy wykonywaniu jego czynności.

§ 37. Opiekunowie społeczni mogą otrzymywać zaliczki na konieczne ze swojemi czynnościami związane wydatki w granicach i w sposób przez radę gminną (miejską) ustalony.

§ 38. Rada gminna (miejska) może przyznać opiekunom społecznym ryczałt miesięczny na pokrycie drobnych wydatków, związanych z wykonywaniem ich czynności.

IV. Okręgi opiekuńcze.

§ 39. W gminach, w których ze względu na obszar i liczbę mieszkańców konieczne jest ustanowienie więcej niż jednego opiekuna społecznego, zarząd gminy w ciągu czternastu dni od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia złoży radzie gminnej (miejskiej) wniosek co do podziału całego obobszaru gminy na okręgi opiekuńcze.

Okręgi opiekuńcze mogą dzielić się na obwody, z których każdy mieć będzie jednego opiekuna społecznego. W tym wypadku zarząd gminy w terminie wymienoanym w ustępie pierwszym złoży radzie gminnej (miejskiej) wniosek dotyczący zasad organizacji okręgów opiekuńczych oraz sposobu wyboru przedstawicieli okręgów opiekuńczych do gminnej komisji opieki społecznej (punkt 3 ustępu drugiego art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r.).

§ 40. W gminach, w których w myśl ustępu pierwszego art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. gminne komisje opieki społecznej mają być utworzone, podział na okręgi opiekuńcze, tudzież zasady ich organizacji, ustalone stosownie do postanowień poprzedniego paragrafu niniejszego rozporządzenia mieć będą charakter tymczasowy.

Najpóźniej na sześć miesięcy przed upływem pierwszego trzyletniego okresu urzędowania opiekunów społecznych gminna komisja opieki społecznej złoży radzie gminnej (miejskiej) wniosek co do ostatecznego podziału całego obszaru gminy na okręgi względnie obwody opiekuńcze, oraz co do zasad ich organizacji.

§ 41. Przy wyznaczaniu kandydatów na opiekunów społecznych (§§ 1, 7, 8 i 9) w gminach określonych w ustępie pierwszym § 39 niniejszego rozporządzenia gminna komisja opieki społecznej wzgl. zarząd gminy zarazem zaprojektuje przydzielenie im poszczególnych okręgów względnie obwodów opiekuńczych.

§ 42. Zarząd gminy poda do wiadomości publicznej w sposób w danej gminie praktykowany podział obszaru gminy na okręgi i obwody opiekuńcze tudzież nazwiska i adresy opiekunów społecznych dla każdego okręgu lub obwodu.

VII. Przepisy końcowe.

§ 43. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w miesiąc po ogłoszeniu.

Załącznik Nr 1. do rozp. Min. Pracy i Op. Społ. z dnia 11 kwietnia 1929 r. (poz. 291).

WZÓR LEGITYMACJI
OPIEKUNA SPOŁECZNEGO

Karta sztywnego papieru koloru szaro - niebieskiego, wymiarów 10 × 13 cm, złożona przez środek, tworzy cztery strony (o wymiarach 6½ × 10 cm), na których mają być zamieszczone następujące oznaki i napisy:

Str. 1.

LEGITYMACJA
Opiekuna Społecznego

Gmina ....

Powiat ....

Województwo ....

Str. 2.

Miejsce na fotografię

Własnoręczny podpis opiekuna społecznego

....

Str. 3.

LEGITYMACJA Nr ....

Ważna do dn. .... 19..... r.

ob. ....
(imię i nazwisko)

....

jest opiekunem społecznym na

okręg .... obwód ....

gminy .... pow. ....

województwa ....

Legitymacja wydana dn .... 19..... r.

Podpis:

Pieczęć

Str. 4.

Poz. 10.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 2 maja 1929 r.

o współdziałaniu organów policji państwowej z opiekunami społecznymi.

(Dz. U. Nr 43, poz. 358).

Na podstawie art. 9 ust. trzeci rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o opiekunach społecznych i o komisjach opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 267) zarządza się co następuje:

§ 1. Organa policji państwowej bezpośrednio zawiadamiają właściwego opiekuna społecznego o każdym wypadku, wymagającym natychmiastowego roztoczenia opieki społecznej.

§ 2. Na żądanie opiekuna społecznego organa policji państwowej obowiązane są udzielić mu pomocy w odprowadzeniu osoby, potrzebującej opieki, a znajdującej się w miejscu publicznem, do miejsca, gdzie opieka ta ma być udzielona.

§ 3. W razie czynnego oporu lub utrudniania opiekunowi społecznemu spełnienia jego obowiązków, organa policji państwowej na żądanie opiekuna społecznego obowiązane są udzielić mu pomocy, usuwając przeszkody, niezależnie od sporządzenia protokółu za opór władzy.

§ 4. Organa policji państwowej udzielać będą opiekunom społecznym, na podstawie danych znajdujących się w posiadaniu policji państwowej, informacyj o osobach, będących przedmiotem opieki społecznej.

§ 5. W razie zatrzymania żebraka lub włóczęgi, co do którego policji wiadomo, że znajduje się pod opieką opiekuna społecznego w myśl art. 15 ustęp drugi i art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 823), policja państwowa zawiadamia o fakcie zatrzymania właściwego opiekuna społecznego.

§ 6. Organa policji państwowej w razie żądania ze strony opiekuna społecznego udzielenia mu pomocy mogą żądać okazania legitymacji opiekuna.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie dwóch tygodni od dnia ogłoszenia.

— o —

Poz. 11.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 22 kwietnia 1927 r.

o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucyj opiekuńczych.

(Dz. U. Nr 40, poz. 354).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam, co następuje:

Art. 1. Nadzorowi i kontroli według przepisów rozporządzenia niniejszego podlegają stowarzyszenia i związki, oraz instytucje i zakłady, których cele należą do zakresu opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726), niezależnie od formy, w jakiej powstały i niezależnie od nazwy, z wyjątkiem związków publiczno - prawnych i wyznaniowych.

Art. 2. Władzami nadzoru, powołanymi do działania w myśli postanowień rozporządzenia niniejszego są: w pierwszej instancji — starostowie, ponadto na obszarze b. zaboru rosyjskiego komisarze rządu, b. zaboru austriackiego magistraty miast o własnym statucie, wreszcie b. zaboru pruskiego prezydenci miast wydzielonych z powiatów, w drugiej instancji — wojewodowie.

Na obszarze m. st. Warszawy nadzór ten wykonywa w pierwszej instancji Komisarz Rządu m. st. Warszawy, w drugiej instancji — Minister Pracy i Opieki Społecznej. Minister Pracy i Opieki Społecznej może w drodze rozporządzenia przekazywać uprawnienia pierwszej instancji — starostom grodz-

kim, a uprawnienia drugiej instancji — Komisarzowi Rządu m. st. Warszawy.

Do wykonywania nadzoru w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego nad zakładami opiekuńczymi związków samorządowych powołane są właściwe władze nadzorcze tych związków — z tem, że ilekroć nadzór ten, stosownie do obowiązujących przepisów, należy do wadzy naczelnej, uprawnienia nadzorcze wykonywać będzie Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych*)

Art. 3. Stowarzyszenia i związki oraz instytucje i zakłady, podlegające przepisom rozporządzenia niniejszego, obowiązane są przesyłać właściwej w myśl art. 2, władzy nadzorczej sprawozdania z działalności swej za każdy rok ubiegły.

Minister Pracy i Opieki Społecznej wyda w drodze rozporządzenia przepisy, dotyczące rachunkowości stowarzyszeń i związków, instytucji i zakładów, wskazanych w ustępie pierwszym, oraz warunków, jakim odpowiadać winny ich roczne sprawozdania.

Art. 4. Władzom nadzorczym (art. 2) służy prawo żądania wszelkich wyjaśnień i dokumentów, dotyczących działalności stowarzyszeń, związków instytucji i zakładów opiekuńczych oraz przeprowadzania rewizji ich działalności.

Art. 5. Zakłady opiekuńcze powinny posiadać regulaminy, określające przede wszystkiem: przeznaczenie zakładu, maksymalną ilość miejsc w zakładzie, warunki przyjmowania i usuwania pensjonariuszy oraz ogólny rozkład dnia zakładowego.

Jeżeli zakład prewiduje możność pobierania opłat od pensjonariuszy lub jeżeli czerpie lub zamierza czerpać na utrzymanie zakładu z zysków osiąganych z pracy pensjonariuszy, powinien w regulaminie przewidzieć wysokość tych opłat oraz określić warunki pracy pensjonariuszy.

Regulaminy zakładów powinny odpowiadać przepisom, które wyda Minister Pracy i Opieki Społecznej w drodze rozporządzenia.

Art. 6. Zakłady opiekuńcze obowiązane są prowadzić wykaz pensjonariuszy.

Art. 7. Każdy zakład opiekuńczy obowiązany jest posiadać stałego kierownika, odpowiedzialnego za prowadzenie zakładu.

Kwalifikacje dla kierowników poszczególnych kategorii zakładów opiekuńczych określi rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 8. Władzom nadzorczym przysługuje prawo dokonywania inspekcji zakładów opiekuńczych.

Kierownictwo zakładu ma obowiązek dopuszczania urzędników inspekcji do wizytowania pomieszczeń zakładu.

Art. 9. Działalność stowarzyszeń, związków, intsytucji i zakładów podlega kontroli władz nadzorczych jedynie pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami.

*) Ust. 2 i 3 art. 2 podano w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 359).

Art. 10. Od zarządzeń władz nadzorczych, wydanych na podstawie prepisów rozprządzenia niniejszego, służy prawo odwołania.

Odwołanie wstrzymuje wykonanie zarządzenia, z wyjątkiem zarządzeń w zakresie sanitarno - higienicznych warunków zakładu.

Art. 11. W wypadkach niestosowania się przez stowarzyszenia, związki, instytucje lub zakłady podlegające rozporządzeniu niniejszemu, do postanowień tego rozporządzenia lub rozporządzeń na jego podstawie wydanych, oraz zarządzeń władz nadzorczych, tym ostanim służy:

1) prawo upomnienia na piśmie zarządu stowarzyszenia lub związku albo kierownictwa instytucji lub zakładu,

2) w razie bezskutecznych kilkakrotnych upomień prawo zażądania usunięcia kierownika zakładu.

3) w razie szczególnie poważnych lub powtarzających się wykroczeń prawo wprowadzenia przymusowego zarządu stowarzyszenia, związku, instytucji lub zakładu na czas niebędny dla usunięcia wadliwości.

Art. 12. Wprowadzenie przymusowego zarządu w myśl punktu 3) artykułu 11 zarządza Minister Pracy i Opieki Społecznej.

Jeżeli do wykonania przymusowego zarządu zostanie powołany związek samorządowy, nie może on uchylić się od obowiązku przyjęcia zarządu.

Art. 13. Minister Pracy i Opieki Społecznej może w drodze rozporządzenia nadawać poszczególnym stowarzyszeniom, związkom, instytucjom i zakładom prawo żądania, narówni ze związkami samorządowymi, zwrotu wydatków, poniesionych na sprawowanie opieki, od związków samorządowych, zobowiązanych do wykonywania opieki trwałej i w granicach tych zobowiązań — jak również od innych osób prawnych, oraz od osób fizycznych, obowiązanych do wykonywania opieki.

Art. 13-a. Przez związki samorządowe w znaczeniu niniejszego rozporządzenia rozumieć należy na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego, prócz związków samorządu terytorialnego również związki wspierania ubogich[1])

Art. 14. Rozporządzenie niniejsze nie narusza ustawowych kompetencji innych władz naczelnych.

Art 15. Wykonanie rozporządzenia niniejszego powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 16. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w miesiąc po ogłoszeniu i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego[2])

[1]) Art. 13a został dodany rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 354).

[2]) Obowiązuje od dnia 30 maja 1927 r.

Poz. 12.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej
z dnia 25 lutego 1930 r
o rachunkowości i o sprawozdaniach instytucji opiekuńczych.
(Dz. U. Nr 23, poz. 210).

Na podstawie art. 3 i art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 359) zarządzam co następuje:

§ 1. Podlegające nadzorowi i kontroli w myśl art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354) stowarzyszenia, związki, instytucje (zarówno jako całość, jak i dla każdego ze swych zakładów) oraz samodzielne zakłady, obowiązane są prowadzić rachunkowość, obejmującą wszystkne obroty rachunkowe, zarówno gotówkowe jak i niegotówkowe, zapisane w chronologicznym porządku. Każda pozycja rachunkowa musi być usprawiedliwiona odpowiednim dowodem.

Zakłady opiekuńcze prowadzić mają ponadto księgę inwentarzową i księgę magazynową.

W razie stwierdzenia, że rachunkowość jest prowadzona wadliwie, władze nadzorcze mają prawo żądania prowadzenia ksiąg rachunkowych prawidłowo według dowolnego systemu, przyjętego przez instytucję.

§ 2. Stowarzyszenia, związki, instytucje i zakłady ,posiadające przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolne, ogrodowe lub leśne ,winny prowadzić odrębną rachunkowość dla każdego z tych przedsiębiorstw lub gospodarstw.

§ 3. Z końcem roku sprawozdawczego książki rachunkowe mają być zamknięte.

Rok sprawozdawczy liczy się od kwietnia do 31 marca.

§ 4. Wymienione w § 1 niniejszego rozporządzenia stowarzyszenia, związki, instytucje i zakłady obowiązane są do przedkładania władzy nadzorczej rocznych sprawozdań najpóźniej w 3 miesiące po upływie roku sprawozdawczego.

Stowarzyszenia, związki i instytucje, które posiadają zakłady opiekuńcze, niezależnie od sprawozdań poszczególnych zakładów, złożonych władzom nadzorczym, na których obszarze znajdują się te zakłady, obowiązane są przedkładać ogólne sprawozdania tym władzom nadzorczym, na terenie których znajduje się siedziba zarządu stowarzyszenia, związku lub instytucji.

Roczne sprawozdania przed złożeniem ich władzy nadzorczej winny być zatwierdzone względnie sprawdzone przez wskazane w statucie stowarzyszenia, związku lub instytucji organa tej instytucji.

Sprawozdania powinny być zaopatrzone podpisami osób do podpisywania upoważnionych.

§ 5. Roczne sprawozdanie obejmuje:
a) sprawozdanie z działalności,
b) sprawozdanie rachunkowe.

§ 6. Sprawozdanie z działalności stowarzyszenia, związku lub instytucji obejmować ma całokształt działalności w roku sprawozdawczym.

Sprawozdanie z działalności zakładu opiekuńczego powinno określać osoby stojące na czele i kierujące zakładem, wykazać ilość personelu oddzielnie administracyjnego, wychowawczego, nauczycielskiego, instruktorskiego i pielęgniarskiego, opisać całoroczną pracę, podać ilość osób korzystających z opieki z podziałem według płci, wieku, wyznania, narodowości, pobieranej nauki (szkolenia), a w szczególności wykazać liczbę otrzymujących lub potrzebujących opieki specjalnej (głuchoniemych, ociemniałych, pozbawionych kończyn, upośledzonych, względnie niedorozwiniętych umysłowo, nieuleczalnie chorych i t. p.), a ponadto o ile chodzi o zakłady dla nieletnich podać, jakie nauki i zajęcia praktyczne są prowadzone w zakładzie celem odpowiedniego przygotowania wychowanków do pracy zawodowej liczbę gruźliczych, jagliczych, moralnie zaniedbanych i t. p. Ponadto sprawozdania powinny zawierać dane dotyczące ilości i wieku osób, które zostały przyjęte do zakładu oraz tych, które zakład opuściły z podaniem przyczyny opuszczenia (samowolnie, z racji objęcia pracy i t. p.), ruchu osób w ciągu roku, stanu zdrowotnego osób, iloczynu osób i dni utrzymania, przeciętnego wydatku na utrzymanie jednej osoby (wyżywienie, odzież, leczenie, wychowanie, koszta administracyjne i t. p.), ilości osób utrzymywanych kosztem państwa oraz całkowitej sumy kosztów utrzymania tych osób.

Sprawozdania zakładów opieki otwartej winny oprócz tego wykazywać ilość udzielonych porad.

§ 7. Sprawozdanie rachunkowe powinno obejmować:

1) rachunek dochodów i wydatków za rok sprawozdawczy w porównaniu z preliminarzem budżetowym,
2) bilans, a co najmniej szczegółowe wykazy:
   a) salda kasowego,
   b) lokat i rachunków w bankach,
   c) funduszów specjalnych,
   d) lokat i długów hipotecznych,
   e) nieruchomości (z podaniem wartości),
   f) dłużników i wierzycieli,
   g) papierów procentowych,
   h) remanentu magazynu.

§ 8. Rachunek dochodów i wydatków, składany przez stowarzyszenia, związki lub instytucje, powinien zawierać poza innymi pozycjami, stosownie do charakteru instytucji, nasępujące pozycje:

Dochody:

1) składki członkowskie,
2) dochody z poszczególnych nieruchomości, gospodarstw i przedsiębiorstw,
3) procenty hipoteczne,
4) procenty od papierów wartościowych,
5) zasiłki od instytucji i osób prywatnych,
6) subwencje od związków komunalnych,

7) subwencje od Skarbu Państwa:
 a) na cele ogóle,
 b) na cele specjalne,
8) wpływy na cele specjalne,
9) różne dochody.

Wydatki:

1) administracja:
 a) wydatki osobowe,
 b) wydatki rzeczowe (biuro, porto, telefon i t. p.)
2) zakup i utrzymanie inwentarza,
3) wydatki z subwencji od Skarbu Państwa na cele specjalne,
4) wydatki z wpływów na cele specjalne,
5) dopłaty do poszczególnych zakładów opiekuńczych, utrzymywanych przez stowarzyszenie, związek lub instytucję,
6) wydatki na prowadzenie gospadarstwa lub przedsiębiorstwa,
7) inne wydatki.

§ 9. Rachunek dochodów i wydatków, składany przez zakłady opiekuńcze, powinien zawierać następujące pozycje:

Dochody:

1) dochody z majątku zakładu: z poszczególnych nieruchomości, gospodarstw i przedbiorstw, procenty hipoteczne, procenty od papierów wartościowych i t. p.,
2) zwroty za świadczenia na rzecz personelu (za mieszkanie, opał, światło i t. p.),
3) opłaty za utrzymanie wychowanków (pensjonariuszy)
 a) od instytucji,
 b) od osób prywatnych,
 c) od związków komunalnych,
 d) od Skarbu Państwa,
4) wpływy za pracę dokonaną przez wychowanków (pensjonariuszy),
5) zasiłki od instytucji i osób prywatnych,
6) subwencje od związków komunalnych,
7) subwencje od Skarbu Państwa,
8) różne dochody,
9) dopłaty stowarzyszenia, związku lub instytucji utrzymującego zakład.

Wydatki:

1) administracja:

A. wydatki osobowe:
 a) pensje personelu,
 b) świadczenia na rzecz personelu (mieszkanie, żywienie, opał, światło i t. p.),
 c) świadczenia socjalne za personel,
 d) inne

B. wydatki rzeczowe (biuro, porto, telefon itd.),

2) utrzymanie budynków:
 a) remont budynków,
 b) remont urządzeń instalacyjnych,
 c) najem lokalu,,
 d) opał,
 e) światło,
 f) utrzymanie porządku,
 g) woda i kanały,
 h) inne,
3) zakup i utrzymanie inwentarza (meble, pościel, urządzenia kuchenne i t. p.),
4) utrzymanie wychowanków (pensjonariuszy):
 a) żywienie,
 b) bielizna, odzież i obuwie (zakup i naprawa),
 c) pranie,
 d) kąpiele,
 e) nauka i pomoce szkolne,
 f) leczenie,
 g) wydatki na cele kulturalne (pisma, książki, radio i t. p.),
5) wypłaty zarobków wychowankom (pensjonariuszom),
6) wydatki na prowadzenie przedsiębiorstw i gospodarstw,
7) inne wydatki.

§ 10. Rachunek dochodów i wydatków, składany przez zakłady opiekuńcze związków komunalnych, powinien zawierać następujące pozycje:

Dochody:

1) dochody z majątku zakładu,
2) zwroty za świadczenia na rzecz personelu,
3) opłaty za utrzymanie wychowanków (pensjonariuszy):
 a) od instytucji,
 b) od osób prywatnych,
 c) od związku komunalnego utrzymującego zakład,
 d) od innych związków komunalnych wzgl. od Skarbu Państwa,
4) wpływy za pracę wykonaną przez wychowanków (pensjonariuszy),
5) zasiłki od instytucji i osób prywatnych,
6) subwencje od związków komunalnych,
7) subwencje od Skarbu Państwa,
8) różne dochody,
9) dopłaty związku komunalnego, utrzymującego zakład.

Wydatki:

1) administracyjne:

A. wydatki osobowe:
 a) pensje personelu,
 b) świadczenia na rzecz personelu,
 c) świadczenia socjalne za personel,
 d) inne

B. wydatki rzeczowe (biuro, porto, telefon itd.),

2) utrzymanie budynków:
 a) remont budynków,
 b) remont urządzeń instalacyjnych,
 c) najem lokalu,,
 d) opał,
 e) światło,
 f) utrzymanie porządku,
 g) woda i kanały,
 h) inne,
3) inwentarz (meble, pościel, urządzenie kuchenne i t. p.),
4) utrzymanie wychowanków (pensjonariuszy):
 a) żywienie,
 b) bielizna, odzież i obuwie (zakup i naprawa),

c) pranie,
d) kąpiele,
e) nauka i pomoce szkolne,
f) leczenie,
g) wydatki na cele kulturalne (pisma, książki, radio i t. p.),

5) wypłaty zarobków wychowankom (pensjonariuszom),
6) wydatki na gospodarstwo,
7) inne wydatki.

§ 11. Wskazane w statucie stowarzyszenia, związku ,instytucji lub zakładu organa obowiązane są przed upływem roku sprawozdawczego uchwalić preliminarz budżetowy na rok następny.

Preliminarz ten powinien obejmować w dochodach przewidywane wpływy z podziałem na poszczególne pozycje oraz ze wskazaniem źródła i podstawy obliczenia, a w wydatkach wszystkie pozycje przewidywanych wydatków również z podaniem podstawy obliczenia.

Preliminarz w swym układzie odpowiadać ma rocznemu sprawozdaniu rachunkowemu i powinien dzielić się na tyle pozycji, ile pozycji zawiera rachunek dochodów i wydatków.

Stowarzyszenie, związek, instytucja lub zakład obowiązane są do przedstawienia preliminarzy budżetowych władzy nadzorczej na żądanie tej władzy, które powinno być stawiane w razie istotnej potrzeby.

§ 12. Władza nadzorcza pierwszej instancji po rozpatrzeniu sprawozdań z działalności i sprawozdań rachunkowych komunikuje swoje uwagi odnośnemu stowarzyszeniu, związkowi, instytucji lub zakładowi z zaleceniem usunięcia zauważonych niedokładności.

Władza ta przesyła nadesłane sprawozdania wraz ze swoją opinią oraz zawiadomieniem o wydanych zarządzeniach władzy nadzorczej drugiej instancji, która na podstawie zebranego materiału przedkłada ogólne sprawozdanie wraz z uwagami i wnioskami Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej.

O ile władzą nadzorczą drugiej instancji jest w myśl obowiązujących przepisów Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, władza nadzorcza pierwszej instancji przedkłada Ministerstwu jedynie sprawozdanie ogólne wraz ze swymi uwagami i wnioskami.

§ 13. Stowarzyszenia, związki instytucje i zakłady obowiązane są przedstawiać władzom nadzorczym na każde ich żądanie dowody rachunkowo-kasowe.

§ 14. W razie niezastosowania się do postanowień niniejszego rozporządzenia przez wymienione w § 1 stowarzyszenia, związki, instytucje lub zakłady stosowane będą rygory, przewidziane w art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354).

Rozporządzenia i zarządzenia władz nadzorczych (art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354, w brzmieniu rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr 38 ,poz. 359) ulegają wykonaniu w sposób przymusowy, przewidziany w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz.U.R.P. Nr 36, poz. 342).

§ 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1930 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 23 listopada 1927 r. o sprawozdaniach z działalności i rachunkowości instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 2, poz. 13).

— o —

Poz. 13.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej
z dnia 12 października 1927 r.

o regulaminach zakładów opiekuńczych.
(Dz. U. Nr 100, poz. 867).

Na podstaiwe art. 15 oraz ustępu trzeciego art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354) zarządzam co następuje:

§ 1. Każdy istniejący w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zakład opiekuńczy, który podlega nadzorowi i kontroli w myśl art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli na działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354), winien w terminie trzymiesięczym złożyć władzy nadzorczej pierwszej instancji regulamin odpowiadający postanowieniom niniejszego rozporządzenia oraz odpis statutu instytucji, do której zakład należy.

Każdy nowopowstający zakład winien przed otwarciem złożyć władzy nadzorczej pierwszej instancji swój regulamin oraz odpis statutu instytucji, do której zakład należy. O ile w ciągu miesiąca, licząc od dnia złożenia regulaminu, władza, powołana do jego zatwierdzenia, nie powiadomi zakładu o swej decyzji, zakład może być otwarty, przyczym aż do decyzji tejże władzy obowiązuje regulamin w tym brzemieniu, w jakim złożono go do zatwierdzenia.

§ 2. Władza nadzorcza pierwszej instancji przesyła złożony regulamin zakładu opiekuńczego władzy nadzorczej drugiej instancji do zatwierdzenia, załączając przytym swoją opinię oraz odpis statutu instytucji, do której zakład należy.

Regulamin zatwierdza bezpośrednia władza nadzorcza pierwszej instancji w następujących wypadkach:

a) gdy tą władzą jest wojewoda lub Komisarz Rządu m. st. Warszawy,
b) gdy ta władza jest jednocześnie władzą nadzorczą ostatniej instancji*)

---

*) § 2 podano w brzemieniu zmienionym rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 20 lutego 1930 r. (Dz. U. Nr 20, poz. 169).

§ 3. Regulamin zakładu opiekuńczego winien zawierać przepisy, dotyczące:

1) kategorii osób, dla których zakład jest przeznaczony,

2) zadań zakładu i rodzaju udzielanej opieki z wyszczególnieniem dostarczanych środków,

3) maksymalnej ilości miejsc w zakładzie z zaznaczeniem minimalnej przestrzeni na jednego pensjonariusza,

4) warunków oraz sposobu przyjmowania pensjonariuszy ze wskazaniem wysokości opłaty, o ile jest pobierana,

5) warunków oraz sposobu zwalniania z zakładu,

6) wypadków, w których dopuszczalne jest usunięcie pensjonariusza, sposobu usunięcia, oraz ustalena zaopatrzenia na wypadek usunięcia ze wskazaniem sposobu dalszej opieki,

7) władz zakładu oraz ich praw i obowiązków,

8) etatów pracowników, należących do personelu zakładowego, z podaniem funkcji, praw i obowiązków, wzajemnego ustosunkowania pracowników oraz zależności od władz zakładu,

9) przestrzegania higieny zakładowej i osobistej,

10) ogólnych praw i obowiązków wszystkich pensjonariuszy zakładu, w szczególności zaś w zakresie zachowania się w zakładzie i poza nim, oraz utrzymania porządku,

11) szczególnych obowiązków pensjonariuszy, wynikających z podziału pensjonariuszy na kategorie w zależności od wieku, stanu zdrowia, siły fizycznej, posiadanych wiadomości oraz rodzaju udzielanej opieki,

12) organizacji wewnętrznej zakładu dla celów porządkowych i wychowawczych,

13) ogólnego rozkładu dnia powszedniego i świątecznego ze wskazaniem maksymalnej liczby godzin pracy warsztatowej w ciągu dnia,

14) konsekwencji, wynikających z niestosowania się do przepisów regulaminu,

15) zakazu stosowania względem pensjonariuszy za przewinienia kar cielesnych bądź też presji, polegających na pozbawieniu przepisanego posiłku, snu, dobrego powietrza, światła i ciepła.

§ 4. O ile zakład czerpie zyski z pracy pensjonariuszy, regulamin powinien określać warunki pracy, stawki płacy, sposoby wypłaty, oraz określać, w jakiej mierze pensjonariusze mają prawo swobodnie rozporządzać swemi zarobkami.

§ 5. Przepisy regulaminu nie mogą być sprzeczne z przepisami prawa oraz ze statutem stowarzyszenia lub instytucji, do której zakład należy.

§ 6. Władze zakładu mają prawo wydawać przepisy, dotyczące poszczególnych przejawów życia zakadowego, które jednak nie mogą przekraczać ram regulaminu ogólnego ani pozostawać z nim w sprzeczności.

§ 7. Przepisy regulaminu dotyczące kwestji, zawartych w punktach 9—14 § 3 i w § 4 niniejszego rozporządzenia winny być obowiązkowo wywieszane w pomieszczeniach zakładowych na miejscach widocznych do wiadomości ogółu pensjonariuszy.

§ 8. Niewykonanie niniejszego rozporządzenia przez zakłady, instytucje, stowarzyszenia i związki pociągnie za sobą zastosowanie art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354).

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1928 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

— o —

Poz. 14.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej
z dnia 10 października 1927 r.
o kwalifikacjach kierowników zakładów opiekuńczych.
(Dz. U. Nr 100, poz. 866).

Na podstawie art. 15 oraz ust drugiego art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354) zarządzam co następuje:

§ 1. Kierownikiem(czką) zakładu opiekuńczego, który podlega nadzorowi w myśl art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalności instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354), może być osobą, mającą ukończonych lat 25 i mogąca się wykazać co najmniej dwuletnią pracą społeczną w dziedzinie opieki społecznej, bądź też dwuletnią pracą w charakterze wychowawcy(czyni) lub higienisty(stki) w zakładzie opiekuńczym.

Władza nadzorcza drugiej instancji może w drodze wyjątku zewolić na powałanie na kierownika(czkę) zakładu osoby, która ukończyła lat 21.

§ 2. Kierownikiem(czką) zakładu nie może być osoba:

1) pozbawiona z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej względnie rodzicielskiej,

2) ograniczona w korzystaniu z praw na mocy prawomocnego wyroku sądowego,

3) skazana prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwo przeciw moralności publicznej,

4) znajdująca się pod śledztwem sądowym za przestępstwo wymienione w punkcie 3) względnie mogące pociągnąć za sobą utratę praw, aż do czasu ukończenia śledztwa.

5) chora, której choroba może grozić otoczeniu zarażeniem lub też na otoczenie ujemnie oddziaływać.

§ 3. Kierownik(czka) zakładu opiekuńczego powinien posiadać ogólne wykształcenie co najmniej w zakresie siedmiu klas szkoły powszechnej i fachowe, w zależności od typu kierowanego przezeń zakładu.

W szczególności kierownik(czka) zakładu:

a) dla niemowląt powinien posiadać wykształcenie lekarskie, o ile w składzie personelu nie jest przewidziany lekarz zakładowy;

b) dla dzieci w wieku przedszkolnym powinien posiadać wykształcenie seminaryjne dla wychowawców przedszkolnych;

c) dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym powinien posiadać wykształcenie ogólne w zakresie najwyższego typu szkoły, do jakiej uczęszczają wychowankowie zakładu, oraz fachowe dla wychowawców internatowych (względnie seminaryjne nauczycielskie);

d) dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnnym powinien posiadać ogólne wykształcenie, określone w punkcie c), przyczym w składzie personelu powinni znajdować się specjaliści, których kwalifikacje określa punkt b);

e) dla dzieci niedorozwiniętych, trudnych do prowadzenia, zaniedbanych, głuchoniemych i niewidomych powinien posiadać wykształcenie pedagogiczne specjalne;

f) dla dorosłych, którzy skutkiem uszkodzenia zdrowia lub okaleczenia utracili zdolność do poprzedniej swej pracy zarobkowej powinien posiadać znajomość specjalnej pedagogiki zawodowej dla kalek, o ile w składzie personelu zakładu nie jest przewidziany specjalny instrkutor wykwalifikowany;

g) dla nieuleczalnie chorych lub upośledzonych umysłowo i potrzebujących opieki lekarskiej lub pielęgnarskiej powinien posiadać wykształcenie lekarskie, o ile w składzie personelu nie jest przewidziany lekarz zakładowy.

§ 4. Stowarzyszenia, związki, instytucje oraz osoby fizyczne, prowadzące zakłady opiekuńcze, są obowiązane dane, dotyczące kwalifikacji kierowników zakładów podawać do wiadomości bezpośredniej władzy nadzorczej, która, o ile nie jest zarazem władzą nadzorczą ostatniej instancji, przesyła je ze swoją opinią do władzy nadzorczej II instancji.

§ 5. W braku kierownika o odpowiednich kwalifikacjach może zakładem kierować w charakterze pełniącego obowiązki kierownika osoba z niższymi kwalifikacjami, nie dłużej jednak, niż w ciągu 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia*).

§ 6. Osoby, pozostające na stanowiskach kierowników zakładów opiekuńczych w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, o ile nie posiadają wymaganych kwalifikacji, mogą w drodze wyjątku pełnić obowiązki kierowników po okresie przejściowym (§ 5) pod warunkiem, że w okresie przejściowym ukończą kursy dokształcające dla wychowawców internatowych.

§ 7. Niewykonanie niniejszego rozporządzenia przez stowarzyszenia i związki oraz instytucje i zakłady pociągnie za sobą zastosowanie art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 354).

*) § 5 podano w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 17 stycznia 1936 r. (Dz. U. Nr 6, poz. 61).

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1928 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

— o —

Poz. 15.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 16 stycznia 1928 r.

o budowie i utrzymaniu wojewódzkich zakładów opiekuńczo - wychowawczych.

(Dz. U. Nr 8. poz. 56).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Z dóbr państwowych, w szczególności zaś z dóbr, przeznaczonych na cele reformy rolnej, wyłączone zostają w każdym województwie na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami objekty potrzebne pod budowę i rozszerzenie wojewódzkich zakładów opiekuńczo - wychowawczych (ogólnych i specjalnych). Wartość wyłączonych objektów w każdym wypadku nie może przekraczać zł. 100.000. Wyłączone objekty zostają przekazane bezpłanie na własność właściwych samorządów wojewódzkich, z wyjątkiem tych objektów, które przeszły lub przejdą na własność Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr 1, poz. 1), które to objekty zostaną przekazane właściwym samorządom wojewódzkim na powyższe cele za cenę nabycia z doliczeniem kosztów administracyjnych, a w szczególności pomiarowych. Objekty te nie mogą być wykorzystywane na inne cele, niż przewiduje niniejsze rozporządzenie.

Art. 2. Ilość wojewódzkich zakładów opiekuńczo - wychowawczych, kolejność i termin rozpoczęcia ich budowy w poszczególnych województwach ustanawia Minister Pracy i Opieki Społecznej po zasięgnięciu opini organów wykonawczych samorządu wojewódzkiego.

Decyzje w zakresie spraw powyższych do czasu utworzenia samorządu wojewódzkiego wydaje Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Przekazanie objektów przeznaczonych na zakłady następuje w terminie ustalonym dla przystąpienia do budowy, względnie uruchomienia zakładu.

Art. 3. Projekty i kosztorysy budowy wojewódzkiego zakładu opiekuńczo - wychowaczego wymagają obok zachowania ogólnych przepisów budowlanych zatwierdzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 4. Do wojewódzkich zakładów opiekuńczo - wychowawczych przyjmowane są dzieci w wieku do lat czternastu włącznie, potrzebujące opieki społecznej. W wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, mogą być przyjmowane dzieci w wieku ponad lat czternaście. Pierwszeństwo w przyjmowaniu do zakładu przysługuje:

1) sierotom po poległych i zmarłych, których śmierć pozostaje w związku przyczynowym z wykonywaniem ich służbowych obowiązków wobec Państwa i związków komunalnych danego województwa;

2) sierotom po osobach, które położyły szczególne zasługi w pracy państwowej, samorządowej i społecznej.

O przyjęciu do zakładów dzieci wymienionych w punktach 1 i 2 decyduje organ wykonawczy samorządu wojewódzkiego.

Z zastrzeżeniem zawartem w ustępie pierwszym do zakładów będą przyjmowane przed innymi dzieci umieszczone w nich przez gminy tego województwa, którego związek komunalny zakład utrzymuje, względnie tych powiatów, które należą do związku celowego, utrzymującego zakład. W wypadku miejsc wolnych do wojewódzkich zakładów opiekuńczo - wychowawczych przyjmowane są inne dzieci za opłatą ponoszoną przez osoby, które do tego się zobowiążą.

Dzieci umieszczone w wojewódzkich zakładach opiekuńczo - wychowawczych przebywają w nich do ukończenia lat 17.

Art. 5. Koszty utrzymania wojewódzkich zakładów opiekuńczo - wychowawczych pokrywają wojewódzkie związki komunalne, do czasu przejęcia przez nie tych zakładów, związki celowe (art. 9).

Fundusze na ten cel tworzą się:

a) z opłat, pobieranych za korzystanie z zakładów;
b) z dochodów z majątku, przeznaczonego specjalnie na użytek zakładu;
c) z dotacji, zapomóg i dobrowolnych ofiar;
d) z ogólnych dochodów utrzymującego zakład wojewódzkiego związku komunalnego wzgl. związku celowego.

Skarb Państwa pokrywa koszty utrzymania dzieci w wojewódzkich zakładach opiekuńczo - wychowawczych w tych wypadkach, gdy do tego jest zobowiązany na podstawie odpowiednich przepisów.

Art. 6. Związki komunalne pokrywają koszty utrzymania dzieci w wojewódzkich zakładach opiekuńczo - wychowawczych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726).

Art. 7. Ustanowienie zarządów wojwódzkich zakładów opiekuńczo - wychowawczych oraz kontrola ich działalności należy do samorządu wojewódzkiego.

Nadzór nad urządzeniem i prowadzeniem zakładów wykonywa Minister Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 8. Przepisy rozporządzenia niniejszego stosuje się do zakładów wychowawczo-poprawczych, o ile nie pozostają w sprzeczności z obowiązującymi przepisami tych zakładów dotyczącymi.

Art. 9. Do czasu utworzenia samorządu wojewódzkiego, prawa i obowiązki, wynikające z przepisów niniejszego rozporządzenia, wykonywują właściwe związki celowe (dobrowolne lub przymusowe).

Art. 10. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa poznańskiego, pomorskiego i śląskiego.

— o —

Poz. 16.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej
z dnia 14 października 1927 r.
o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa.
(Dz. U. Nr 92, poz. 823).

Na podstawie art. 44 uts. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78) poz. 443) postanawiam co następuje:

O żebractwie i włóczęgostwie.

Art. 1. Celem zwalczania żebractwa i włóczęgostwa stosuje się środki zapobiegawcze, poprawcze i karne względem osób, dopuszczających się czynów, przewidzianych niniejszym rozporządzeniem.

Zwalczanie żebractwa i włóczęgostwa nieletnich do lat siedemnastu uregulują przepisy specjalne.

Art. 2. Żebrakiem, w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jest ten, kto zawodowo zajmuje się wypraszaniem dla siebie w jakikolwiek sposób jałmużny.

Art. 3. Włóczęgą, w rozumieniu niniejszego rozprządzenia jest ten, kto bez pracy i środków do życia zmienia stale miejsce swego pobytu nie w celu znalezienia pracy.

Art. 4. Postanowienia niniejszego rozporządzenia stosuje się również do tego:

a) kto nałogowo oddając się grze hazardowej, pijaństwu lub ostremu narkotyzowaniu się, dochodzi do takiego stanu, iż dla utrzymania bądź jego samego, bądź tych, których obowiązany jest żywić, udzielić trzeba pomocy z tytułu opieki społecznej;

b) kto pobiera wsparcia z tytułu opieki społecznej i wzbrania się wykonywać zaofiarowaną mu, a dostosowaną do jego sił i warunków, pracę.

Zakłady zapobiegawcze i poprawcze.

Art. 5. Do walki z żebractwem i włóczęgostwem służą:

1) domy pracy dobrowolnej,
2) przytułki,
3) domy pracy przymusowej.

Art. 6. Zakłady, wymienione w artykule 5, osiągają swój cel, zależnie od przeznaczenia, przez:

1) opiekę zakładową,
2) udzielanie nauki i przygotowanie do pracy zawodowej,
3) wywieranie moralnego wpływu,
4) celową i systematyczną pracę, za wynagrodzeniem, w warsztatach zakładowych bądź poza zakładem.

Domy pracy dobrowolnej.

Art. 7. Do domów pracy dobrowolnej przyjmowani będą w miarę możności i na własne życzenie żebracy i włóczędzy po zwolnieniu z domu pracy przymusowej, więźniowie po odbyciu kary, osoby o niepełnej zdolności do pracy oraz wszystkie inne osoby, nie mogące być w innej drodze zatrudnione lub nie mogące znaleźć innej pracy. Praca w

domach pracy dobrowolnej jest płatna. Nie będą przyjmowane osoby, posiadające środki utrzymania lub zupełnie niezdolne do pracy. Opuszczenie domu pracy dobrowolnej jest dozwolone.

Przez środki utrzymania rozumie się również pomoc materialną ze strony osoby trzeciej, chciażby prawnie do tego nieobowiązanej.

Przytułki.

Art. 8. Do przytułków przyjmowani będą z tytułu opieki społecznej lub przymusowo umieszczani na mocy decyzji sądu, zupełnie niezdolni do pracy żebracy i włóczędzy, nie posiadający środków utrzymania.

Do zakładów tych będą również przyjmowane z tytułu opieki społecznej inne osoby, pozbawione środków utrzymania i zupełnie niezdolne do pracy.

Art. 9. Przymusowemu umieszczeniu w przytułku lub zakładzie (art. 24) na mocy decyzji sądu podlega żebrak lub włóczęga, nie posiadający środków utrzymania i zupełnie niezdolny do pracy, który nie chce wstąpić dobrowolnie do przytułku lub zakładu specjalnego z tytułu opieki społecznej lub przyjęty, po opuszczeniu przytułku lub zakładu specjalnego, żebrze lub włóczy się.

Art. 10. Żebrak lub włóczęga przymusowo umieszczony w przytułku, będzie przez kierownictwo przytułku zwolniony, jeśli uzyskał dostateczne środki utrzymania lub stał się zdolnym do pracy. Osobom pozostającym z tytułu opieki społecznej dozwolone jest opuszczenie przytku.

Art. 11. Jeżeli żebrak lub wóczęga zwolniony na mocy artykułu 10 zostanie ponownie przytrzymany za żebractwo lub włóczęgostwo, będzie przez sąd przymusowo umieszczony w przytułku i wtedy zwolniony być może jedynie na mocy decyzji sądu.

Domy pracy przymusowej.

Art. 12. W domach pracy przymusowej umieszczani będą, z zastrzeżeniem postanowień art. 24 niniejszego rozporządzenia, żebracy i włóczędzy zdolni do pracy i nie posiadający środków utrzymania, co do których sąd orzekł umieszczenie w domu pracy przymusowej.

Art. 13. Żebracy lub włóczędzy zdolni do pracy, nie posiadający środków utrzymania, podlegają umieszczeniu w domu pracy przymusowej na czas od trzech do sześciu miesięcy.

Tenże środek sąd może zastosować względem osób zdolnych do pracy, wymienionych w artykule 4 niniejszego rozporządzenia.

Art. 14. W razie, gdyby skazany na mocy art. 13 został w ciągu dwóch lat od daty zwolnienia z domu pracy przymusowej ponownie przytrzymany na żebraninie lub włóczęgostwie, ulegnie on umieszczeniu w domu pracy przymusowej na czas od trzech miesięcy do dwóch lat.

Art. 15. W wypadkach, gdy sąd uzna, że umieszczenie w domu pracy przymusowej nie jest wskazane ze względu na poprzednią niekaralność lub inne okoliczności, — wówczas zastosowanie tego środka może zawiesić na czas od jednego roku do trzech lat.

W wypadkach zawieszenia, sąd ustanawia na ten czas nad skazanym opiekę, wykonanie której powierza właściwemu organowi opieki społecznej*)

*) Organem tym jest opiekun społeczny.

Art. 16. Zastosowanie środka poprawczego, zawieszonego na mocy art. 15, uważa się za dokonane po upływie terminu zawieszenia.

Art. 17. Zawieszenie będzie cofnięte, jeżeli skazany w okresie zawieszenia dopuści się ponownie żebractwa lub włóczęgostwa, a okres zawieszenia jeszcze nie upłynął.

Art. 18. Umieszczony w domu pracy przymusowej na okres dłuższy, niż sześciu miesięcy, może być po upływie co najmniej sześciu miesięcy przedterminowo zwolniony decyzją sądu na wniosek kierownictwa domu pracy przymusowej.

Art. 19. Przedterminowe zwolnienie dopuszczalne jest w razie dobrego sprawowania się skazanego podczas pobytu w domu przacy przymusowej i zarazem gdy jest przewidywana możność stałego zarobkowania lub uzyskania innych godziwych środków do życia.

Art. 20. Okres przedterminowego zwolnienia trwa do upływu terminu skazania. Na ten czas sąd ustanawia nad przedterminowo zwolnionym opiekę, wykonanie której powierza właściwemu organowi opieki społecznej.

Art. 21. W ciągu powyższego okresu, sąd może zwolnienie odwołać, jeżeli przedterminowo zwolniony dopuścił się ponownie żebractwa lub włóczęgostwa; czas przebywania na wolności nie będzie skazanemu policzony na poczet zamknięcia w domu pracy przymusowej.

Art. 22 utracił moc obowiązującą.

Postanowienia wspólne dla przytułków i domu pracy przymusowej.

Art. 23. W stosunku do osób, których umieszczenie w domu pracy przymusowej lub przytułku groziłoby pozbawieniem niezbędnej opieki członków ich rodziny, sąd zarządzi umieszczenie, po uprzednim zapewnieniu opieki tymże członkom rodziny.

Art. 24. W domu pracy przymusowej i przytułkach nie wolno umieszczać:

1) umysłowo chorych i epileptyków,

2) osób dotkniętych chorobami niebezpiecznymi dla otoczenia (gruźlica, , świeża kiła, jaglica i ostre choroby zakaźne) lub wzbudzających wstręt oraz chorych na choroby ostre niezakaźne, dopóki nie wyzdrowieją,

3) kobiet brzemiennych i karmiących.

Osoby te umieszczone będą w zakładach specjalnych.

Kara pozbawienia wolności.

Art. 25. Kto, posiadając wystarczające środki utrzymania, żebrze (art. 2), będzie karany więzieniem od sześciu miesięcy do dwóch lat, a w razie powtórzenia tego przestępstwa w ciągu pięciu lat od chwili odcierpienia kary — więzieniem od roku do pięciu lat.

Jednocześnie z karą więzienia może być orzeczona grzywna od 100 zł do 5 000 zł.

Na obszarze mocy obowiązującej ustawy karnej z 1852 r. orzeka się za powyższy występek zamiast więzienia areszt ścisły[1].

[1] Stosownie do art. 10 lit. a) przepisów wprowadzających kodeks karny i prawo o wykroczeniach — (Dz. U. z 1932 r. Nr 60, poz. 573), zamiast aresztu ścisłego wymierza się areszt.

Postępowanie w sprawach, dotyczących pozbawienia wolności z tytułu umieszczenia w przytułku lub domu pracy przymusowej.

Art. 26. Organa policji obowiązane są żebraków (art. 3) zatrzymywać i przekazywać do dyspozycji sądou grodzkiego.

Art. 27. W razie stwierdzenia, że zatrzymany nie zajmuje się zawodowo żebractwem lub włóczęgostewm, lecz popadł w taki stan przejściowo, z powodu niemożności znalezienia pracy — sąd zarządza skierowanie zatrzymanego do gminy zobowiązanej do opieki, albo do właściwego urzędu lub domu pracy dobrowolnej, celem umożliwienia mu uzyskania pray.

Art. 28. W sprawach o umieszczenie w przytułku lub w domu pracy przymusowej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy postępowania karnego. Środki odwoławcze przeciw wyrokowi nie wstrzymują jednak wykonania[2])

Zamiast aresztu prewencyjnego[3]) stosuje się przed wydaniem wyroku w sądzie I instancji tymczasowe zamknięcie w przytułku, względnie domu pracy przymusowej; — środek ten może być zawsze zastosowany w razie potrzeby.

Właściwe są sądy grodzkie [2]).

W postępowaniu artykułem niniejszym przewidzianem, osoba, pociągnięta do odpowiedzialności, ma zawsze obrońcę.

Obrońcę z urzędu wyznacza sędzia, bezzwłocznie po wdrożeniu przez siebie postępowania, z pośród adwokaatów lub innych osób, uprawnionych do zawodowego występowania w sądach w roli obrońcy, — a w razie ich braku z pośród aplikantów adwokackich lub sądowych, względnie z pośród innych osób zasługujących na zaufanie, za zgodą tych ostatnich.

Obrońca wykonuje swe obowiązki również w toku postępowania przygotowawczego.

Postawienia końcowe.

Art. 29. Do zakładania i utrzymywania domów pracy przymusowej i dobrowolnej obowiązane są wojewódzkie związki komunalne (m. st. Warszawa), przyczym na obszarze każdego województwa (m. st. Warszawy) powinien się znajdować przynajmniej jeden dom pracy przymusowej i dobrowolnej.

Dom pracy dobrowolnej może być ustanowiony, jako jednostka samoistna lub, jako specjalny oddział, przy domu pracy przymusowej.

Art. 30. Do czasu utworzenia wojewódzkich związków komunalnych, powiatowe związki komunalne oraz miasta wydzielone z powiatów, połączone w związek wspólny, obowiązane są do zakładania i utrzymywania domów pracy przymusowej i dobrowolnej (ar. 29).

Art. 31. Obowiązek zakładania i utrzymywania przytułków ciąży na powiatowych związkach komunalnych i miastach wydzielonych z powiatów.

Art. 32. Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumeniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych wyda szczegółowe postanowienie o organizacji przytułków, domów pracy dobrowolnej i przymusowej.

Art. 33. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Minstrem Sprawiedliwości i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 34. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjtkiem województwa śląskiego, w 2 tygodnie po ogłoszeniu.

Postanowienia, dotyczące przymusowego umieszczania w przytułkach pracy przymusowej, będą wykonywane w poszczególnych województwach (m. st. Warszawie) w czasie, określonym przez rozporządzenia, wydane przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Spraw Wewnętrznych*)

Art. 35. Wszelkie przepisy dotyczące żebractwa i włóczęgostwa choćby nie odpowiadającego okreleniu art. 2 i 3, zostają uchylone w poszczególnych województwach (m. st. Warszawie) w czasie oznaczonym w ustępie drugim art. 34, o ile nie zostały uchylone w myśl art. 34 ustęp pierwszy. Jednakże artykuły 274 i 275 kodeksu karnego z r. 1903 zostają uchylone w terminie oznaczonym w ustępie pierwszym art. 34.

Pozostają w mocy przepisy, dotyczące umieszczania w domach pracy i przytułkach z powodów innych, niż żebractwo i włóczęgostwo (ustęp 1) jak również dotyczące żebractwa i włóczęgostwa nieletnich, o ile chodzi o osoby nie mające lat siedemnastu.

— o —

Poz. 17.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 25 maja 1929 r. **wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Spraw Wewnętrznych o organizacji przytułków, domów pracy dobrowolnej i przymusowej.**

(Dz. U. Nr 41, poz. 350).

Na podstawie art. 30, 31, ustępu 2 art. 32 i art. 33 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 października 1927 r. o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 823) zarządza się, co następuje:

Przytułki.

§ 1. Powiatowe związki komunalne i miasta wydzielone z powiatowego związku komunalnego organizują i utrzymują odpowiednią ilość przytułków, zależnie od faktycznych potrzeb.

Właściwe władze wymienionych związków komunalnych powołują na wniosek Powiatowei, wzgl. Miejskiej Komisji Opieki Społecznej, patronaty przytułków z pośród działaczy i opiekunów społecznych w składzie 3—5 członków, uchwalają regula-

[2]) Stosownie do art. 540 K. P. K. wyrok wykonywa się po uprawomocnieniu się.

[3]) K. P. K. wprowadził nazwę „tymczasowe aresztowanie".

*) Na podstawie rozporządzenia z dnia 13 stycznia 1930 r. (Dz. U. Nr 15, poz. 115) postanowienia nin. rozp. dotyczące przymusowego umieszczania w przytułkach i domach pracy przymusowej, wykonywane są na terenie województw poznańskiego i pomorskiego od dnia 1 kwietnia 1930 r.

min patronatu oraz sprawują bezpośrednią kontrolę nad gospodarką przytułku.

§ 2. Patronat ma prawo:

a) wglądania w prowadzenie przytułku, a w szczególności komunikowania swoich opinii kierownikowi przytułku, względnie składania wniosków i spostrzeżeń bezpośredniej władzy kontrolującej przytułku oraz opiniowania preliminarza budżetgowego przytułku i sprawozdań kierownika;

b) współdziałania z kierownikiem przytułku przy osiąganiu celów, wymienionych w art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 823) w ramach regulaminu przytułku;

c) składania kierownikowi przytułku motywowanych opinii w sprawie zwalniania z przytułków pensjonariuszy przymusowo tamże umieszczonych (art. 10 rozporządzenia Predenta Rzeczypospolitej z 14 października 1927 r. — (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 823);

d) załączania swoich motywowanych opinii do wniosków kierownika przytułku, składanych sądowi w przedmiocie zwolnienia pensjonariusza z przytułku w wypadku recydywy art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 października 1927 r. — (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 823).

Członkowie patronatu mają prawo wstępu do przytułku.

§ 3. Na czele przytułku stoi kierownik, mianowany przez władzę właściwego związku komunalnego. Kierownikowi podlega bezpośrednio cała gospodarka przytułku i personel.

Kierownik jest odpowiedzialny za całokształt gospodarki zakładu, a nadto zwalnia bądź stawia do sądu wnioski w przedmiocie zwolnienia pensjonariuszy, umieszczonych przymusowo w przytułku oraz ma prawo nakładania kar porządkowych, określonych niniejszym rozporządzeniem.

§ 4. W przytułkach umieszcza się osoby, wymienione w art. ósmym rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 października 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 823), bądź na mocy wyroku sądowego, bądź decyzji właściwej terytorialne władzy związku komunalnego, przyczym osoby umieszczone w przytułku z tytułu opieki społecznej mają prawo wychodzenia z przytułku oraz prawo opuszczenia przytułku.

§ 5. W przytułku winny być zorganizowane roboty odpowiednie do stanu fizycznego pensjonariuszy, stwierdzonego przez lekarza, zapewniona opieka religijna oraz opieka i pomoc lekarska.

Za pracę w warsztatach zakładowych pensjonariusze otrzymują wynagrodzenie w formie premii pieniężnych. Wysokość premii zależy od rodzaju pracy i wykazanej pilności pensjonariusza. Pensjonariusze niepracujący z powodu choroby lub niedołęstwa, winni otrzymywać pewną drobną kwotę na osobiste wydatki.

Wysokość premii ustalona przez poszczególne związki komunalne podlega zatwierdzeniu wojewody, a w stosunku do m. st. Warszawy — zatwierdzeniu Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Ustalone premie mogą być zmieniane zależnie od zmiany warunków.

§ 6. Pensjonariusze przytułku za przekroczenie regulaminu podlegają karom porządkowym, określonym w punktach a — c § 36 niniejszego rozporządzenia.

§ 7. Na 14 dni przed opuszczeniem przytułku przez pensjonariusza, kierownictwo przytułku obowiązane jest zawiadomić o tym gminę, zobowiązaną do trwałej opieki nad opuszczającym przytułek celem roztoczenia nad nim stosownej opieki w myśl ogólnych przepisów o opiece społecznej, przyczym termin 14 dniowy nie obowiązuje w wypadkach opuszczenia przytułku przez pensjonariusza przebywającego w przytułku z tytułu opieki społecznej.

Domy pracy dobrowolnej.

§ 8. Wojewódzkie związki komunalne (m. st. Warszawa), względnie związki międzykomunalne organizują i utrzymują domy pracy dobrowolnej, sprawują bezpośrednią kontrolę nad gospodarką domów pracy dobrowolnej, wyznaczają na wniosek wojewódzkich komisji opieki społecznej patronaty domów pracy dobrowolnej z pośród działaczy i opiekunów społecznych w składzie 3—5 członków oraz uchwalają regulamin tychże patronatów.

§ 9. Zakres obowiązków i uprawnień patronatów określa się analogicznie, jak w punktach a) i b) § 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 10. Przepisy § 3 mają analogiczne zastosowanie do kierowników domów pracy dobrowolnej.

§ 11. Dom pracy dobrowolnej organizuje takie działy pracy, które jednocześnie szkolą pracujących w pewnym rzemiośle lub fachu, zapewnia pensjonariuszom opiekę religijna oraz opiekę i pomoc lekarską, a nieletnim opiekę moralną przez powołanie do zakładu specjalnego wychowacy lub wychowawczyni.

§ 12. Pracujący w domu pracy dobrowolnej zamieszkują w obrębie zakładu, w wyjątkowych wypadkach mogą jednak, za zezwoleniem kierownika, mieszkać poza zakładem. Zezwolenia te w żadnym wypadku nie mogą być udzielane osobom, wymienionym w punkcie a) § 14.

§ 13. Pensjonariusze, mieszkający w obrębie zakładu, w razie przekroczenia regulaminu, podlegają karom porządkowym, wyszczególnionym w punktach a — c § 36 ,a nie mieszkający w obrębie zakadu, karom wyszczególnionym w punktach a) i c) § 36. W razie trwałej niepoprawności, pensjonariusz domu pracy dobrowolnej podlega wydaleniu, o którem orzeka na wniosek kierownika właściwa władza związku komunalnego.

§ 14. Do domu pracy dobrowolnej będą przyjmowani skierowani przez właściwą władzę związku komunalnego:

a) żebracy i włóczędzy, wykazujący się kartą zwolnienia z domu pracy przymusowej;

b) byli więźniowie, wykazujący się kartą zwolnienia z więzienia;

c) osoby, u których, na podstawie badania lekarskiego stwierdzono zmniejszoną zdolność

do pracy, w tym stopniu, iż wyklucza całkowicie bądź bardzo zmniejsza szanse otrzymania pracy z wolnego najmu;

d) w razie wolnych miejsc, wszystkie inne osoby, o ile nie mogą uzyskać innej pracy i nie pobierają świadczeń ubezpieczeniowych, zabezpieczenionych, emerytalnych bądź inwalidzkich.

Praca warsztatowa w domu pracy dobrowolnej trwa 8 godzin dziennie.

§ 15. Pensjonariusze domu pracy dobrowolnej otrzymują za swą pracę stosowne wynagrodzenie, zależnie od jej rodzaju i wykazanej umiejętności i pilności. Niezależnie od wynagrodzenia mogą być im udzielane premie.

Wysokość wynagrodzenia w poszczególnych domach pracy dobrowolnej określą zarządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej na wniosek właściwego związku samorządowego zaopiniowany przez wojewodę (Komisarza Rządu m. st. Warszawy).

Mieszkający na mieście otrzymują oprócz zwykłej pracy dodatek dzienny równy kosztom dziennego utrzymania jednej osoby w domu pracy dobrowolnej.

Domy pracy przymusowej.

§ 16. Zakres obowiązków i uprawnień wojewódzkich związków komunalnych (m. st. Warszawy, względnie związków międzykomunalnych) w stosunku do domów pracy przymusowej określa się analogicznie jak w § 8 niniejszego rozporządzenia.

§ 17. Zakres obowiązków i uprawnień patronatów określa się analogicznie, jak w punktach a) i b) § 2 niniejszego rozporządzenia, nadto patronat załącza swoje motywowane opnie do wniosków kierownika, składanych sądowi w przedmiocie przedterminowego zwolnienia internowanych z domu pracy przymusowej (art. 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. — (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 823).

§ 18. Przepisy § 3 mają zastosowanie do kierownika domu pracy przymusowej, z tym, że kierownik domu pracy przymusowej nie ma prawa bez decyzji sądu zwalniania internowanych.

Dla kierownika domu pracy przymusowej poza kwalifikacjami ogólnymi, wymaganymi dla kierowników zakładów opiekuńczych, pożądane jest posiadanie kwalifikacji specjalnych, a w szczególności obeznanie z działem więziennym. Kierownika domu pracy przymusowej zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

§ 19. Do domu pracy przymusowej przyjmowani są żebracy i włóczędzy skierowani przez sąd na zasadzie art. 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 823) na czas określony w wyroku sądowym, nadto inne osoby skierowane do domu pracy przymusowej bądź na mocy wyroku sądowego, bądź na mocy zarządzenia władz administracji ogólnej (władzy policyjnej) w myśl przepisów, objętych ust. 2 art. 35 tegoż rozporządzenia.

§ 20. Za utrzymanie internowanych, nie będących żebrakami lub włóczęgami, właściwy związek komunalny utrzymujący dom pracy przymusowej otrzymuje stosowne opłaty (§ 42), wpłacane z budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości, względnie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

§ 21. Dom pracy przymusowej organizuje działy pracy, które jednocześnie szkolą pracujących w odpowiednim rzemiośle lub fachu.

§ 22. Dom pracy przymusowej prowadzi kartotekę i rejestr internowanych, według wzoru załączonego do niniejszego rozporządzenia.

§ 23. Każdy internowany, skierowany do domu pracy przymusowej, przy przyjmowaniu, winien podać dane co do wszystkich ważniejszych okoliczności życiowych. Dane te, w razie potrzeby podlegają sprawdzeniu z urzędu.

Następnie internowany podlega oględzinom lekarskim, zostaje wykąpany oraz dostaje ubranie, bieliznę i obuwie zakładowe. Mężczyźni nadto winni być ostrzyżeni i ogoleni. Rzeczy prywatne internowanego podlegają dezynfekcji i dezynsekcji i są oddawane na przechowanie do magazynu zakładowego, bądź niszczone, o ile ich stan tego wymaga. Z przyjęcia rzeczy ewentualnie zniszczenia spisuje się protokół, który stwierdza swym podpisem urzędnik oraz sam internowany, o ile umie pisać — o ile zaś nie umie — inna osoba przez tegoż upoważniona. Przy opuszczaniu domu pracy przymusowej internowany kwituje z odbioru złożonych rzeczy i pieniędzy, zaś o ile rzeczy jego zostały zniszczone — dostaje wzamian inne ubranie, bieliznę i obuwie.

§ 24. Internowani w domu pracy przymusowej winni być podzieleni na oddział męski i żeński. Każdy oddział dzieli się ponadto na sekcje, zależnie od wieku i sprawowania się internowanych, a mianowicie:

1 sekcja — internowani w wieku od 17 do 21 lat;

2 sekcja — internowani za żebractwo i włóczęgostwo oraz internowani z art. 4 i art. 35 ustęp 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 823);

3 sekcja — krnąbrni i niepoprawni z sekcji 2.

Regulamin sekcji 3 winien być najsurowszy.

Internowany z sekcji 3 w razie dobrego sprawowania się może być przeniesiony do sekcji 2.

Internowani z sekcji 1 nie mogą być przenoszeni do sekcji 2 lub 3, — w razie ciężkich przekroczeń winni być izolowani na czas przewidziany w niniejszym rozporządzeniu.

§ 25. Każdy internowany winien otrzymać osobne łóżko z pościelą, szafkę, ręcznik, bieliznę zakładową, obuwie i t. p. Internowany odpowiada porządkowo za czystość i stan tych rzeczy.

§ 26. Każdy internowany, o ile stan zdrowia jego na to pozwala podlega co tydzień kąpieli, oraz powinien co tydzień zmieniać bieliznę osobistą.

Bielizna pościelowa winna być zmieniana najmniej co 3 tygodnie.

§ 27. Internowani w zakładzie winni pozostawać pod stałym nadzorem lekarza.

Niezależnie od tego każdy internowany winien być co miesiąc poddany badaniu lekarskiemu, a w razie potrzeby mieć zapewnioną pomoc lekarską.

§ 28. W razie wypadku lub podejrzenia o chorobę zaraźliwą, internowany, do czasu przekazania go do szpitala, winien być separowany, w tym celu przy izbie chorych winno być stosowne izolowane pomieszczenie.

§ 29. Czystość i porządek w domu pracy przymusowej winny być ściśle przestrzegane. Prace z tym związane wykonywują internowani wyznaczeni na kolejne dyżury.

§ 30. Praca warsztatowa trwa 8 godzin. W rozkładzie dnia winny być uwzględnione godziny, przeznaczone na naukę, religię i zaspokojenie potrzeb kulturalnych. Nadto nieletni winni mieć zapewnioną opiekę moralną przez powołanie do zakładu specjalnego wychowawcy lub wychowawczyni.

Ścisły rozkład dnia ustali regulamin wewnętrzny.

§ 31. Do wynagrodzenia za pracę internowanych ma zastosowanie przepis § 15 ust. 1 i 2 niniejszego rozporządzenia, z tym, że na rękę wypłaca się internowanym ¼ zarobku na drobne wydatki, zaś ¾ wynagrodzenia zapisuje się na ich imienny rachunek, — tę część wynagrodzenia internowani otrzymują przy opuszczeniu domu pracy przymusowej.

§ 32. Osobom obcym wstęp do domu pracy przymusowej bez zezwolenia kierownika domu lub władzy nadzorczej jest wzbroniony.

Odwiedzający internowanego nie mogą przynosić z sobą do zakładu żadnych przedmiotów ani żywności bez zezwolenia kierownika, jak również nie mają prawa komunikowania się z innymi internowanymi.

Z obrębu zakładu nie może być wyniesiony żaden przedmiot bez zezwolenia kierownika.

§ 33. Przed opuszczeniem domu pracy przymusowej przez internowanego, kierownictwo domu pracy przymusowej zobowiązane jest zaproponować internowanemu umieszczenie w domu pracy dobrowolnej, bądź też zarejestrowanie się w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy*).

W razie odmowy przez internowanego pójścia do domu pracy dobrowolnej kierownictwo domu pracy przymusowej zawiadamia na 14 dni przed terminem opuszczenia domu pracy przymusowej przez internowanego gminę, zobowiązaną do trwałej opieki, celem roztoczenia nad nim stosownej opieki w myśl ogólnych przepisów o opiece społecznej.

Powyższe ma również zastosowanie w razie przedterminowego zwolnienia internowanego z domu pracy przymusowej przez sąd.

§ 34. Dom pracy przymusowej posiada własną straż, uzbrojoną, na czele której stoi naczelnik straży, podlegający bezpośrednio kierownikowi domu pracy przymusowej.

Straż pełni służbę wewnętrzną w zakładzie w zakresie bezpieczeństwa, służbę wartowniczą oraz konwojuje internowanych nazewnątrz zakładu.

Na polecenie kierownika domu pracy przymusowej straż przeprowadza kontrolę dzienną i nocną całego zakładu.

*) Na podstawie rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 26 marca 1935 r. (Dz. U. Nr 23, poz. 152) pośrednictwo pracy wykonywuje Fundusz Pracy.

Na oddziale żeńskim straż pełnią dozorczynie.

W razie koniecznej potrzeby straż (dozorczynie) używa siły dla zapewniania porządku i bezpieczeństwa w obrębie zakładu.

Wnioski o ukaranie internowanych naczelnik straży przedstawia kierownikowi domu pracy przymusowej.

Szczegółowe przepisy, dotyczące organizacji straży określi regulamin.

Postanowienia porządkowe.

§ 35. Za przekroczenia regulaminu wewnętrznego internowani podlegają karom porządkowym, wymierzanym w zależności od okoliczności czynu i stopnia winy. Internowanym zasługującym na wyróżnienie z powodu swego nienagannego zachowania się mogą być udzielane ulgi i nagrody.

§ 36. Internowani podlegają następującym karom porządkowym:

a) naganie;
b) pozbawieniu ulg;
c) pozbawieniu prawa rozporządzenia zarobkiem względnie jego częścią na przeciąg 4 tygodni;
d) pozbawieniu zarobku za pracę na czas do 2 tygodni;
e) twardego łoża na czas 1 tygodnia;
f) samotnego zamknięcia w celi na czas do 2 tygodni.

§ 37. Internowani mogą otrzymywać indywidualnie lub grupami następujące ulgi i nagrody:

a) pochwała w obecności internowanych, ewentualnie łącznie z zapisaniem jej do akt personalnych internowanego;
b) polepszenie warunków pobytu;
c) przedstawienie wniosku do sądu o przedterminowe uwolnienie;
d) otrzymanie zapomogi lub narzędzi pracy przy zwolnieniu.

§ 38. Kierownik domu pracy przymusowej prowadzi wykaz wymierzonych kar porządkowych oraz udzielonych ulg i nagród.

§ 39. Przeciw decyzji kierownika domu pracy przymusowej, wymierzającej karę porządkową, internowany może wnieść zażalenie do właściwej dla danego zakładu władzy związku komunalnego. Władza ta orzeka ostatecznie.

Zażalenie nie wstrzymuje wykonania kary.

Zawezwanie pomocy policyjnej.

§ 40. W wypadkach zagrażających bezpieczeństwu w domu pracy przymusowej kierownik domu pracy przymusowej powinien wezwać pomoc policyjną.

Przepisy końcowe.

§ 41. Przepisy szczegółowe, dotyczące pracy pensjonariuszów (internowanych) i wynagrodzenia za nią, opieki lekarskiej, duchownej i moralnej, nauczania ogólnego i rzemiosł, odżywiania, odzieży, i pomieszczenia, komunikowania się ze światem zewnętrznym pensjonariuszy przytułków, umieszczonych w nich przymusowo oraz internowanych w domu pracy przymusowej oraz wszelkich innych kwestii, związanych z pobytem w zakładzie ustalają re-

gulaminy wewnętrzne, wydane przez właściwe związki komunalne.

W regulaminie wewnętrznym przytułków, domów pracy dobrowolnej i przymusowej winny być uwzględnione w miarę możności te podstawowe przepisy ustawodawstwa ochrony pracy, które dają się pogodzić z charakterem tych zakładów.

Regulamin domu pracy przymusowej zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

§ 42. Do opłat pobieranych za utrzymanie pensjonariuszy (internowanych) od gmin i ich wysokości, nadzoru i kontroli nad działalnością oraz sprawozdań z działalności i rachunkowości, kwalifikacji kierowników i regulaminów wewnętrznych przytułków, domów pracy dobrowolnej i przymusowej mają zastosowanie analogiczne postanowienia dotyczące instytucji opiekuńczych, z uwzględnieniem postanowień niniejszego rozporządzenia.

§ 43. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje w dwa tygodnie po ogłoszeniu.

Załącznik do rozp. Min. Pracy i Opieki Społecznej z dnia 25 maja 1929 r. (poz. 350).

Województwo..

Rejestr internowanych domu pracy przymusowej

w..

Karta rejestracyjna

Imię i nazwisko internowanego (także nazwsko panieńskie internowanej)

1. Wiek (data urodzenia), stan cywilny
2. Zawód
3. Wyznanie
4. Znaki szczególne
5. Zamieszkanie
6. Miejsce urodzenia i gmina zobowiązana do trwałej opieki
7. Data przyjścia do zakładu
8. Na mocy czyjej decyzji przyjęty
9. Na jaki okres internowany
10. Nagrody i kary dyscyplinarne
11. Dane co do uprzedniej karalności
12. W jakim dziale był zatrudniony, z jakim wynikiem, stan psychiczny i moralny
13. Data faktycznego opuszczenia zakładu (upływ terminu zamknięcia, przedterminowe zwolnienie, ucieczka*)
14. Dane dotyczące okoliczności wskazanych w § 33

---

*) W razie przedterminowego uwolnienia zaznaczyć kto wykonywał opiekę nad zwolnionym w okresie próbnym; zatwierdzenie względnie cofnięcie uwolnienia i jego powody.

Poz. 18

Starostwo Powiatowe Koszalińskie

Koszalin, dnia 1. XII 1947 r.

ZARZĄDZENIE

W sprawie maksymalnej taryfy kominiarskiej i sposobu wycieru kominów w powiecie koszalińskim

Na podstawie art. 43 i 131 Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej Polski z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. nr. 53 poz. 468) w brzmieniu noweli z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. nr. 60 poz. 463) i zarządzenia Wojewody Szczecińskiego z dnia 16 czerwca 1947 r. l. dz. Przem. A. IK. 1015 w sprawie podziału powiatu na okręgi kominiarskie, oraz na podstawie opinii Izby Rzemieślniczej w Szczecinie z dnia 8 lipca 1947 r. i na wniosek Powiatowej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 27 listopada 1947 r. ustanawiam następującą maksymalną taryfę za czyszczenie kominów w poszczególnych miejscowościach oraz zarządzam co następuje:

I. Opłaty:

1)	Za czyszczenie przewodu kominowego lub pokojowego do 1 kondygnacji . .	15.— zł
2)	Za każdą dalszą	2.— zł
3)	W domach małych do 4 przewodów, za przewód	40.— zł
4)	Od przewodu kominowego przemysłowego, jak w piekarniach, masarniach, kuchniach zbiorowych, szpitalach, koszarach, stołowniach lub w lokalach publiczno-użytkowych, budynkach do 3 kondygnacji, od przewodu	40.— zł
5)	W tychże (pkt. 4) ponad 3 kondygnacje bez względu na odległość	50.— zł
6)	Za czyszczenie komina przełazowego 100% więcej przyczym przy obliczeniu kondygnacji, wlicza się piwnice i strychy jako kondygnacje.	
7)	Za czyszczenie dodatkowych palenisk 50% więcej.	
8)	Za czyszczenie w okresie zimowym t. j. od 1. 10. do 30. 4. przewodów centralnego ogrzewania bez względu na wysokość domu za sztukę	55.— zł
9)	Za czyszczenie kominów poza miejscem zamieszkania mistrza kominiarskiego podwyższa się stawkę o cenę biletów 3 klasy, przy dojściu pieszo 3 zł za km.	
10)	Za zbadanie przewodów dymnych wentylacyjnych lub gazowych nowowybudowanych wzgl. przebudowanych obowiązuje stawka jak w pkt. 6.	
11)	Za wypalenie sadzy, przyczym materiał do wypalenia sadzy ma być dostarczony przez administratorów na koszt użytkownika przewodu względnie przez użytkownika, asysta straży pożarnej jest pożądana, przyczym koszta winien ponieść użytkownik	300.— zł
12)	Za czyszczenie kanału (szlaga) o 21x21 za mtr	40.— zł
13)	Za czyszczenie nasady kominowej . .	10.— zł
14)	„ „ pieca kuchennego . .	100.— zł

15) Za czyszczenie pieca pokojowego . . 200.— zł
16) „ „ pieca z punktu 4 . . . 200.— zł
17) „ „ kotła (piec centralny) 200.— zł
18) „ „ pieca łazienkowego . 100.— zł
19) Za przegruzowanie przewodu z przyczyn wojenych lub nowej budowy . . 300.— zł
20) Za robotę wykonaną przed godz. 8-mą i po godz. 18-tej dolicza się 50%
21) Należność za czyszczenie kominów jest obciążeniem natury publiczno-prawnej, płatną na podstawie rachunku, wystawionego przez okręgowego mistrza kominiarskiego w/g obowiązującej urzędowej taryfy.
22) Należności za czynności kominiarskie nieprzewidziane niniejszą taryfą (j.np. doraźna reperacja kominów, pieców itp.) określa obustronna umowa.
23) Roboty kominiarskie wykonywane są normalnie między gdz. 8-mą rano do 12-tej, i od 13,30 do 17,30.
24) Czyszczenie wszystkich kominów i przewodów dymnych od wszelkich palenisk jest przymusem i musi być wykonane w określonym przepisami czasokresach.

II. czasokresy wykonywania robót kominiarskich.

a) Przewody kominowe od pieców kuchennych i pokojowych czyścić raz na miesiąc.
b) Przewody kominowe od palenisk wyszczególnione w poz. 4 i 5 należy czyścić co dwa tygodnie.
c) Kominy od kotłów centralnego ogrzewania należy czyścić raz na miesiąc.
d) Kominy wolnostojące w zakładach przemysłowych i fabrycznych należy czyścić raz na miesiąc.
e) Poziome przewody dymowe (szlagi) należy czyścić w czasie każdorazowego czyszczenia kominów z którymi dane przewody są połączone.
f) Czyszczenie wszystkich przewodów i kominów dymowych oraz wszelkiego rodzaju palenisk jest przymusowe i należy je wykonywać w wyżej określonych czasokresach.

W czasie od maja do 30 września wolno pobierać opłaty jedynie od przewodów kominowych kuchennych oraz czynnych przemysłowych, zaś w czasie od 1 października do kwietnia od wszystkich używanych przewodów kominowych za wyłączeniem przewodów wentylacyjnych tak zwanych parowników.

Kominami przemysłowymi w pojęciu niniejszej taryfy maksymalnej są przewody kominowe, prowadzące z piekarni, wędzarni, kuźni, hoteli, szpitali, kawiarni, restauracji, jadłodajni i innych zakładów posiadających większe paleniska.

Winny żądania lub pobierania opłat wyższych od ustalonych niniejszą taryfą, ulega w myśl art. 126 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. nr. 53 poz. 468) karze grzywny do 10.000.— zł lub aresztu do dni 14-tu.

Powyższe zarządzenie obowiązuje z dniem 1 grudnia 1947 r.

STAROSTA
(—) E. Dobrzycki

Poz. 19.

Starosta Powiatowy Stargardzki
P.H./U10/7/47

ZARZĄDZENIE

w sprawie ustalenia maksymalnej taryfy kominiarskiej i sposobu wycieru kominów w powiecie Stargardzkim

Na zasadzie art. 43 i 131 Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 468) w brzmieniu noweli z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 463) i zarządzenia Wojewody Szczecińskiego z dnia 17 lipca 47 r. L. dz. Przem. A. IK. 1029 w sprawie podziału powiatu na okręgi kominiarskie oraz na podstawie opinii Izby Rzemieślniczej w Szczeciniez dnia 8 lipca 1947 r. i na wniosek Powiatowej Rady Narodowej w Stargardzie z dnia 15. XI. 47 ustanawiam następującą maksymalną taryfę za oczyszczenie kominów w poszczególnych miejscowościach oraz zarządzam co następuje:

1) Za czyszczenie przewodu kominowego lub pokojowego do 1 kondygnacji . . 14.— zł
2) Za każdą dalszą . . . . 2.— zł
3) W domach małych do 4 przewodów, za przewód na wsiach . . . . 30.— zł
4) Od przewodu kominowego przemysłowego, jak w piekarniach, kuchniach zbiorowych za wyjątkiem koszar i szpitali, od przewodu . . . . 40.— zł
5) W tychże (pkt. 4) ponad 3 kondygnacje bez względu na odległość . . . . . 50.— zł
6) Za czyszczenie komina przełazowego, przyczym przy obliczaniu kondygnacji, wlicza się piwnice i strychy jako kondygnacje . . . . 80.— zł
7) a) Za czyszczenie w okresie zimowym tj. od 1. 10. do 30. 4. przewodów centralnego ogrzewania w lokalu do 6 pokoi bez względu na wysokość, od pokoju . . . . 10.— zł
   b) W tychże (pkt. 7) ponad 6 do 12 pokoi, za sztukę . . . . 90.— zł
   c) W tychże (pkt. 7) ponad 12 pokoi, za sztukę . . . . 110.— zł
   d) Na kompleks budynków w/g oddzielnej umowy.
8) Za zbadanie przewodów dymnych, wentylacyjnych lub gazowych nowo budowanych wzgl. przebudowanych . . . 50.— zł
9) Za wypalenie sadzy, przyczym materiał do wypalenia sadzy ma być dostarczony przez administratorów na koszt użytkownika przewodu, wzgl. przez użytkownika, asysta straży pożarnej jest pożądana przyczym koszta winien ponieść użytkownik . . . . 300.— zł
10) Za czyszczenie kanału (szlaga) o 21 x 21 za mtr. . . . . 30.— zł
11) Za czyszczenie nasady kominowej . . 10.— zł
12) „ „ pieca kuchennego dla mieszkań prywatnych . . . . . . 50.— zł
13) Za czyszczenie pieca pokojowego . . 200.— zł
14) „ „ pieca z p-ktu 4 . . . 200.— zł

15) „ „ kotła:
a) w lokalach prywatnych . . . . 100.— zł
b) w obiektach przemysłowych . . . 200.— zł
16) Za czyszczenie pieca łazienkowego . . 100.— zł
17) Za przegruzowanie przewodu z przyczyn wojennych lub nowej budowy . . 300.— zł
18) Za robotę wykonaną przed godz. 8 i po godz. 17,30 na żądanie właściciela dolicza się 50%.
19) Należność za czyszczenie kominów jest obciążeniem natury publiczno-prawnej, płatną na podstawie rachunku wystawionego przez mistrza kominiarskiego w/g obowiązującej urzędowej taryfy.
20) Należność za czynności kominiarskie, nieprzewidziane niniejszą taryfą jak naprzykład doraźna reperacja kominów, pieców itp. określa obustronna umowa.
21) Roboty kominiarskie wykonywane są normalnie między godz. 8 rano a 12 i od 13,30 do 17.50.
22) Czyszczenie wszystkich kominów i przewodów dymnych od wszelkich palenisk jest przymusowe i musi być wykonywane w określonych przepisami czasokresach.
23) Umowy z mistrzem kominiarskim mogą być zawierane ryczałtowo.
24) Czyszczenie kominów w budynkach prywatnych winno odbywać się raz na miesiąc, a w budynkach przemysłowych dwa razy w miesiącu.

Wszelkie roboty związane z czyszczeniem kominów i przewodów dymnych, mogą być wykonywane tylko przez koncesjonowanych kominiarzy względnie ich zastępców na wyznaczonych mu okręgach.

Kontrolę należytego wycieru kominów przez kominiarzy przeprowadzają gromadzkie i gminne Komisje przeciwpożarowe w określonych przepisami czasokresach.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1947 r.

STAROSTA POWIATOWY
(—) K. Król

Dział nieurzędowy

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Koszalin na nazwisko Pac Marian.

Unieważniam zagubiony dowód osobisty, zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Nowa Sól na nazwisko Bełczykowski Marian.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Pabianice na nazwisko Golański Stanisław.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne, dowód osobisty, wydane przez R. K. U. Koszalin na nazwisko Bojko Mikołaj.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Ostrów Wielkopolski na nazwisko Wysocki Stefan.

Unieważniam zagubione prawo jazdy czerwone Nr. 2456, wydane dnia 17. X. 46 przez Okręgowy Urząd Samochodowy Szczecin, Wołoszczuk Julian Myślibórz, Weterynaryjna nr. 1.

Unieważniam zagubioną kartę R. K. U. wystawioną przez Nisko na nazwisko Pałka Mieczysław.

Unieważniam zagubione zaświadczenie stałe wydane w Chełmnie na nazwisko Adamska Zyta.

Unieważniam zagubioną kartę R. K. U. wystawioną na nazwisko Rodziewicz Lucjan pow. Sławno.

Unieważniam skradziony wykaz stanu służby oficerskiej wystawiony przez R. K. U. Kościan z r. 1927 na nazwisko Trnka Stanisław.

Unieważniam zagubioną kartę rejestracyjną wystawioną przez R. K. U. Wieluń, na nazwisko Wieloch Kazimierz, Białogard.

Unieważniam zagubioną książeczkę wojskową wydaną przez R. K. U. Nowogard na nazwisko Sielewicz Józef.

Unieważniam zagubioną kartę R. K. U. wystawioną na nazwisko Ryter Henryk , Antonówko, gm. Dąbrowa pow. Nowogard.

Unieważniam skradzione dokumenty: książeczkę wojskową wydaną przez R. K. U. Nowogard, wykupiony weksel ze Związku Samopomocy Chłopskiej w Kamieniu na 15.000.— zł, odcinek zameldowania Gminy Trzebieszów na nazwisko Bajda Leon.

Unieważniam zagubioną legimację osobistą, książeczkę wojskową, kartę R. K. U. Inowrocław na nazwisko Grzybowski Władysław.

Unieważniam zagubioną kartę rejestracńjną samochodu marki ZIS C-82815 wystawioną przez Wojewódzki Wydział Motoryzacji Szczecin P. L. L. „LOT" Oddział Szczecin.

Unieważniam zagubione dowody osobiste na nazwisko Szyszko Władysław syn Jacka, wystawione przez Urząd Gminny Kielce oraz kartę rejestracyjną wystawioną przez R. K. U. Kielce.

Unieważniam skradzioną książeczkę wojskową seria A. Nr. 0423400, zaświadczenia na odznaczenia i kartę rejestracyjną na nazwisko Gasiński Bolesław.

Unieważniam zagubioną kartę rejestracji R. K. U., legitymację szkolną i legitymację Z. Z. T. wydane w Szczecinie na nazwisko Sękowski Wacław.

Unieważniam zagubione prawo jazdy Nr. 6174 wystawione na nazwisko Ośka Stefan.

Unieważniam zagubione dokumenty: legitymację P. P. R. legitymację służbową oraz kartę R. K. U. Malinowski Wiesław.

Unieważniam zagubioną kartę R. K. U. wydaną Gdańsk, Romanowski Edmund.

Unieważniam zagubioną kartę rejestracyjną R.K.U. wydaną przez Kutno na nazwisko Julian Śmiechura wieś Łącko pow. Sławno woj. Szczecin.

Unieważniamy zagubioną książeczkę samochodową samochodu ciężarowego marki Chevrolet numer rejestracyjny 81541. Spółdzielnia Samopomocy Chłopskiej w Wałczu.

Ruczkowski Paweł rocznik 1923 unieważnia zgubioną kartę R. K. U. wystawioną we Wrocławiu.

Unieważniam zagubiony dowód osobisty, zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Konin na nazwisko Skrzypczak Jan.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Koszalin na nazwisko Karmeluk Henryk.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Gliwice na nazwisko Drohominecki Kazimierz.

Unieważniam zgubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Bydgoszcz na nazwisko Soroko Wacław.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Radom na nazwisko Adamkiewicz Antoni.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Koszalin na nazwisko Grabowski Tadeusz.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Skierniewice na nazwisko Michalecki Tadeusz.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracyjne wydane przez R. K. U. Malbork na nazwisko Gappa Jan.

Unieważniam kartę ewidencyjną na motocykl marki B.M.W. Nr. rejestr. M. 835335, Nr. siln. 113747, Nr. podwozia 113976 wystawioną na C. W. M. O. w Słupsku.

Unieważniam zagubioną kartę R. K. U. i inne dokumenty wystawione na nazwisko Szarpak Stanisław.

Unieważniam zagubione prawo jazdy na nazwisko Ruchaj Kazimierz, Świelino p-ta Krępa pow Koszalin.

Unieważniam zagubioną książeczkę wojskową wystawinoą przez R. K. U. Warszawa na nazwisko Stefan Czarnecki Warszawa.

Unieważniam zagubioną książeczkę wojskową wydaną przez R. K. U. Brodnica na nazwisko Mastalerz Konstanty.

Zagubioną kartę rejestracyjną unieważniam. Baran Stanisław, Kowalewiczki, powiat Sławno.

Unieważniam zagubioną kartę R. K. U. wystawioną na nazwisko Lipski Jan w Szczecinie.

Unieważniam książeczkę rejestracyjną R. K. U. Sławno, dowód osobisty na nazwisko Machałek Stanisław.

Zgubiono książeczkę ewidencyjną ciągnika M.A.N. Nr. rejestr.C. 82398 wystawioną na nazwisko Pałubicki Józef.

Państwowe Zakłady Konfekcyljne unieważniają zgubioną książeczkę rejestracyjną Nr. C/83682 ciągnika marki Lanz-Buldog.

Zagubiono książeczkę ewidencyjną ciągnika Lanz-Buldog Nr. rejestr. C. 82436 wystawioną na nazwisko Topka Aleksander.

Unieważniam zagubione zaświadczenie wojskowe R. K. U. Skierniewice na nazwisko Dwużnik Longinus, zamieszkały Szczecin, Niedziałkowskiego 17.

Unieważniam zaświadczenie rejestracji R. K. U. Garwalin, zagubione w Sławnie. Gajek Bolesław, Gledzianowo, p. Sławno.

Unieważniam zagubioną kartę ewidencyjną na samochód gaz A. A. Nr. rej. A. 70586 Nr. siln. 82081 Nr. podwozia 714892 zarejestrowany na Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Unieważniam zagubione następujące dowody: kartę rejestracyjną wydaną przez R. K. U. Chełm oraz dowód osobisty wydany przez gm. Pawłów, pow. Chełm, woj. Lublin na nazwisko Łabędź Mieczysław.

Unieważniam zagubione zaświadczenie zdemobilizowania z wojska rosyjskiego wydane przez ruskie władze, zaświadczenie własności oraz zaświadczenie na rower Nr. 74836 na nazwisko Żądłowski Jan, Siemianowice pow. Słupsk.

Unieważniam zagubione zaświadczenie rejestracji wojskowej Nr. 696 (Środa) 1914 wystawione dnia 25. 11. 1945 r. przez R. K .U. Poznań — Powiat.

Unieważniam zagubione zaświadczenie zwolnienia ze służby wojskowej wydane przez R. K. U. Lublin na nazwisko Mazur Józef.

IZBA Skarbowa w Szczecinie zawiadamia o zaginięciu metalowej pieczęci urzędowej do laku, średnicy 30 mm. z napisem w otoku „Kontrola Skarbowa 773". Zagubioną pieczęć niniejszym unieważnia się.

Unieważniam zagubioną kartę rejestracyjną R.K.U. Siedlce na nazwisko Żuk Stanisław Gorki pow. Siedlce.

Unieważniam zagubioną książeczkę wojskową wydaną przez R. K. U. Lębork oraz orzeczenie osiedleńcze wydane przez P. U. R. w Słupsku na nazwisko Błudzień Alfons zam. Gogolewko gm. Lupawa.

Unieważniam zagubione zaświadczenie R. K. U. Królewiec Nr. 560 na nazwisko Siwak Jan, Mieszkowice ul. Sienkiewicza Nr. 176.

Administracja Szczecińskiego Dziennika Wojewódzkiego podaje do wiadomości, że prenumeratę za Dziennik pobiera się w zależności od ceny poszczególnych numerów czasopisma. Stała opłata miesięczna czy też kwartalna nie została ustalona.

Wszelkie przeto wpływy na prenumeratę uważane są jako zaliczkowe wpłaty.

Należność za Dzienniki oraz ogłoszenia wpłacać należy na terenie Województwa Szczecińskiego w kasach Urzędów Skarbowych na Dział II § 7 dochodów Min. Ziem Odzyskanych.

Adres Redakcji: Urząd Wojewódzki w Szczecinie, Wały Chrobrego 4, II piętro — Kierownik Oddziału Organizacyjnego tel. wewn. 385.

Adres Administracji: Urząd Wojewódzki, parter Wydział Budżetowo Gospodarczy tel. wewn. 389.

Redakcja i Administracja czynne są w dnie powszednie od 8 do 15-tej.

Ogłoszenia od osób prywatnych przyjmuje Administracja tylko takie, które wynikają ze stosunków do władz państwowych i samorządowych względnie instytucji społecznych i użyteczności publicznej.

Opłata za ogłoszenia urzędów państwowych i samorządowych: cała strona 3000 zł, 1/2 strony 1500 zł. — Cena normalna ogłoszeń: cała strona 5000 zł. 1/2 strony 3000 zł. — Drobne ogłoszenia w dziale ogłoszeń 10 zł za wyraz. — Najmniejsze w tym dziale ogłoszenie 100 zł. — Cena niniejszego pojedyńczego numeru 80 zł.

Państowe Szczecińskie Zakłady Graficzne X-6382.